

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

בפני כב' השופט חאלד כבוב

המאשימה

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד יהודית תירוש ו/או עו"ד עמית בכר ו/או עו"ד אבי ארוניס
פרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה)
רח' מנחם בגין 154 תל אביב
טל': 073-3736084 ; פקס: 03-5163093

נגד

הנאשמים

1. דוד אדרי

ע"י ב"כ עו"ד נות נגב ו/או עו"ד איריס ניב-סבאג ו/או עו"ד קרן קורן
רח' ויצמן 2 תל אביב
טל': 03-6099914 ; פקס: 03-6099915

2. שי בן דוד

ע"י ב"כ עו"ד ירון קוסטליץ ו/או עו"ד נטע שפיים
רח' כנרת 5 בני ברק
טל': 03-7671500 ; פקס: 03-7671501

גזר דין

פתח דבר

1. ביום 22.12.2016 ניתנה על ידי הכרעת דין מפורטת בעניינם של הנאשמים בתיק, לאחר שמיעת הוכחות וסיכומים. במסגרת הכרעת הדין הרשעתי את הנאשמים 1 ו-2 במרבית העבירות אשר יוחסו להם בכתב האישום וזיכיתי, מחמת הספק, את הנאשמים 3 ו-4 מכלל העבירות שיוחסו להם בכתב האישום.
2. מדובר בהכרעת דין הנפרשת על פני 290 עמודים אשר דנה בשלושת האישומים בכתב האישום, כל אחד מהם ביחס למסכת עובדתית שונה ומורכבת. במסגרת הכרעת הדין סקרתי את מסכת העובדות והראיות ביחס לכל אחד מהאישומים, להלן אפרט עיקריה בקליפת אגוז בלבד במידה הנדרשת לצורך גזירת הדין.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

תמצית כתב האישום והכרעת הדין

תמצית כתב האישום

3. נאשם 1, דוד אדרי (להלן גם: "אדרי"), סוחר בניירות ערך בעל מומחיות במסחר באיגרות חוב, שימש בין השנים 2007-2009 (להלן: "התקופה הרלוונטית לכתב האישום") כמנהל מחלקת ברוקראז' בפסגות ניירות ערך בע"מ (להלן: "פסגות ני"ע"). החל משנת 2009 קודם לתפקיד סמנכ"ל ברוקראז' ומחקר בפסגות בית השקעות בע"מ. כמו כן היה אדרי מנהל מחלקת המחקר ב-Sell Side וכיהן כדירקטור בשלוש חברות בנות בקבוצת פסגות (כהגדרתה להלן). בתקופה הרלוונטית לכתב האישום החזיק אדרי בחשבונות פרטיים על שם חברה פרטית בבעלותו המלאה בשם דיסליון השקעות בע"מ בהם פעל לפי שיקול דעתו הבלעדי: חשבון 342122 בבנק הבינלאומי הראשון בע"מ וחשבון 858013 ביובנק בע"מ (להלן: "החשבונות הפרטיים").
4. נאשם 2, שי בן דוד (להלן גם: "בן דוד") שימש בתקופה הרלוונטית לכתב האישום כמנהל חדר מסחר ברוקראז' בפסגות ני"ע והיה יד ימינו של אדרי. בן דוד אף הוא סוחר בניירות ערך בעל מומחיות במסחר באיגרות חוב.
5. נאשם 3, אהרון נבון (להלן גם: "נבון") שימש בתקופה הרלוונטית לכתב האישום כמנהל חדר מסחר של דויטשה ניירות ערך ישראל בע"מ (להלן: "דויטשה בנק" או "דויטשה"). בחודש מאי 2009 עבר לעבוד בבית ההשקעות ברקליס קפיטל ישראל.
6. נאשם 4, סער וינטראוב (להלן גם: "וינטראוב") עבד בתקופה הרלוונטית לכתב האישום כסוחר בניירות ערך בחדר המסחר בדויטשה בנק, ובחודש מאי 2009 עבר, יחד עם נבון, לעבוד בבנק ברקליס.
7. במסגרת הכרעת הדין פירטתי בדבר מונחים שונים אשר עמדו בבסיס האישום הראשון, ביניהם מנגנון "מכרז ההחלף". מטרתו של מכרז ההחלף היא לשמש את הממשלה לניהול החוב הממשלתי, במסגרתו רוכשת המדינה איגרות חוב שמועד פירעון קרוב וכנגדן מנפיקה איגרות חוב חדשות או מרחיבה סדרות קיימות של איגרות חוב. היחס בין כמות איגרות החוב הנאספות לבין הכמות הנמסרת לזוכים תלויה ביחס ההמרה שנקבע על בסיס ההצעות במכרז. יחס ההמרה במכרז החלף הוא היחס בין מחיר האג"ח הנרכשת על ידי המשתתף במכרז לבין מחיר האג"ח הנמכרת לממשלה, ככל שיחס ההמרה נמוך יותר כך התוצאה אטרקטיבית יותר למשתתף במכרז. פירוט נרחב ביחס למנגנון מכרז ההחלף ולמונחים מהותיים נוספים מצוי במסגרת הכרעת הדין.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

האישום הראשון - מכרז ההחלף - כנגד נאשמים 4-1

8. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום ניהלה פסגות ני"ע את כספי קבוצת פסגות, בין היתר, באמצעות חשבון נוסטרו של פסגות מס' 130025 (להלן: "**חשבון פסגות**"). חשבון פסגות נוהל על ידי אדרי ובן דוד במסגרת מחלקת ברוקראז' ומסחר בפסגות והם היו אחראים על כל פעילות המסחר בחשבון, תוך ניהולו בשיתוף פעולה מלא ביניהם, בתקופה הרלוונטית לכתב האישום. דויטשה בנק היה נציגות ישראלית של התאגיד הבנקאי והפיננסי "דויטשה בנק" העולמי, הוא הציע בעיקר שירות לתאגידיים בדגש על התחום הפיננסי, נדל"ן, תעשייה, הי-טק וכן החזיק בחדר מסחר, הוא חבר בורסה בבורסה ובתקופה הרלוונטית לכתב האישום היה מורשה לשמש כעושה שוק ראשי באיגרות חוב ממשלתיות.
9. לפי הנטען בכתב האישום, בתקופה הרלוונטית לכתב האישום שימש חשבון 46700413 כחשבון נוסטרו של דויטשה בנק (להלן: "**חשבון דויטשה**"), אותו ניהלו נבון ווינטראוב בשיתוף פעולה. נטען על ידי המאשימה כי התגמול של השניים נקבע, בין היתר, בהתאם לרווחי החשבון ולפיקד היה להם עניין להשיא את רווחי חשבון דויטשה לגובה המירבי. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום היתה מחלקת ברוקראז' של פסגות, בניהולם של אדרי ובן דוד, מבצעת עבור דויטשה בנק פעילות ברוקראז' בבורסה באמצעות חשבון ברוקראז' בפסגות על שם דויטשה בנק, שמספרו 25728, חשבון שהיה בשליטת אדרי ובן דוד.
10. בתאריך 29.8.2007 פרסמה יחידת ניהול החוב הממשלתי במשרד האוצר את תכנית גיוס ההון המקומי הסחיר לחודשים ספטמבר-נובמבר 2007 במסגרתה פורטו תאריכי מכרזים וניירות ערך המשתתפים בהם, ובכלל זה מכרז ההחלף הרלוונטי לאישום הראשון אשר נקבע ליום 4.9.2007 (להלן: "**מכרז 2007**" או "**מכרז ההחלף**" או "**המכרז**"), במסגרתו הנפיקה המדינה את ניירות הערך הבאים: ממצ"מ 610; ממש"ק 217; ממש"ק 1026 וממשל משתנה 817 (להלן בהתאמה: "**אג"ח 610**", "**אג"ח 217**", "**אג"ח 1026**" ו-"**אג"ח 817**"), וכל ניירות הערך האמורים ביחד: "**ניירות הערך המונפקים**"). כנגד ניירות הערך המונפקים אסף משרד האוצר את נייר הערך גליל 5501 (להלן: "**אג"ח 5501**" או "**נייר הערך הנאסף**"). מועד המכרז נקבע ליום 4.9.2007 בשעה 15:30 והצעות המכרז הוגשו על ידי המשתתפים מהשעה 13:00 עד 15:00 (להלן: "**המועד הקובע**").
11. פסגות השתתפה במכרז 2007 באמצעות עושה השוק הראשי דויטשה בנק ודויטשה בנק השתתף בו גם עבור עצמו. עובר למכרז, בסוף יום 30.8.2007, היו בחשבונות הנוסטרו של פסגות יתרות בסך 2,883,925,711 ערך נקוב מנייר הערך הנאסף, אדרי ובן דוד תכננו לגשת למכרז ולהחליפו בניירות הערך המונפקים.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

12. לטענת המאשימה, במסגרת ההיערכות למכרז רקמו אדרי ובן דוד תכנית מרמתית לפיה, לצד רצונם לרכוש או למכור ניירות ערך המשתתפים במכרז, יפעלו בצוותא במטרה להוריד את שערי ניירות הערך המונפקים באמצעות מכירות משמעותיות. כמו כן יפעלו במטרה להעלות את שער נייר הערך הנאסף באמצעות רכישות משמעותיות, תוך ניצול העוצמה הכלכלית של חשבון פסגות.

למעשה הנאשמים 1-2 ביקשו להפיק רווחים ותועלת בשני היבטים: (א) בפעולתם להשפיע על יחס ההמרה יפיקו רווח משמעותי על חשבון המדינה; (ב) אדרי ובן דוד צפו כי שערי ניירות הערך האמורים ייקבעו במסחר על ידם באופן מלאכותי ולא ישקפו מחיר שנגזר מהיצע וביקוש תקינים וציפו כי שערי ניירות הערך יעלו לאחר סיום ההתערבות המלאכותית האמורה. כך יתאפשר להם להציע במכרז הצעה אטרקטיבית יותר (מנקודת המבט של המדינה) ולגרום לכך שהצעתם תקבל עדיפות על פני יתר המשתתפים במכרז. בדרך זו הערימו הן על המדינה והן על יתר המשתתפים במכרז.

13. המאשימה טענה כי אדרי ובן דוד פעלו להעלאת שער אג"ח 5501, או למניעת ירידתו, וכן פעלו להורדת שערי אג"ח 610, 217 ו-1026, או למניעת עלייתם, באמצעות החשבונות שבשליטתם. בנוסף נטען כי הם פעלו להורדת שערי אג"ח 5481 ו-5480, או למניעת עלייתם, שכן על אף שאיגרות החוב האחרונות לא השתתפו במכרז שינוי בשעריהן צפוי היה להשפיע על שער אג"ח 610.

14. נטען כי במסגרת פעילותם להורדת אג"ח 217, ולאחר שהחלו לפעול בעצמם ביום 30.8.2007, שיתפו אדרי ובן דוד את נאשמים 3-4 בתוכנית התרמיתית הנוגעת לאג"ח 217. סוכס בין הנאשמים 1-4 כי יפעלו להורדת שער אג"ח 217 באמצעות מכירות משמעותיות בחסר. עוד הוסכם כי פסגות תמסור לדויטשה בנק כל כמות שתידרש לו מאג"ח 5501 לצורך החלפתו במכרז באג"ח 217 וסגירת פוזיציית ה-Short אליה יכנס דויטשה בנק, הכל תוך הפקת רווחים על חשבון המדינה כתוצאה מקביעת שער המרה המוטה באופן מלאכותי לטובתם.

15. לגישת המאשימה, הפעילות התרמיתית בחשבון פסגות נועדה לייצר לחשבון פסגות, וכן לאדרי ולבן דוד, רווחים משמעותיים כתוצאה מיחס המרה גבוה יחסית בין איגרות החוב המוחלפות במסגרת המכרז. אדרי ובן דוד ציפו כי זמן מה לאחר שתופסק פעילותם המניפולטיבית יעלו שערי איגרות החוב שהונפקו במכרז ועקב כך אחזקתם בהן תניב להם רווח נוסף. הפעילות התרמיתית האמורה נועדה לייצר את אותם הרווחים גם לחשבון דויטשה בנק, וכן לנבון ווינטראוב.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

16. לטענת המאשימה, כתוצאה ממעשיהם התרמיתיים כמתואר לעיל הפיקו חשבון פסגות וחשבון דויטשה בנק רווחים משמעותיים שהוערכו במיליוני שקלים, על חשבון המדינה, וזאת על ידי השפעה על יחס ההמרה כאמור. פעילותם התרמיתית של ארבעת הנאשמים יצרה מצג שווא כלפי משרד האוצר וכלפי ציבור המשקיעים שכן הם השפיעו באופן מניפולטיבי על שערי השוק של ניירות הערך מבלי שהיה ידוע על כך לאוצר עת החליט לקיים את המכרז, תוך שעשו שימוש לרעה בעוצמת החשבונות אותם ניהלו. כתוצאה מכך זכו פסגות ודויטשה בנק ליתרון בלתי הוגן ומרמתי על פני שאר משתתפי המכרז.

17. המאשימה הוסיפה כי במעשיהם קיבלו הנאשמים במרמה בנסיבות מחמירות את היענות המדינה להצעתם שהוגשה במכרז, ומפרטת היא את הנסיבות המחמירות.

האישום השני - פרשת דלק נדל"ן - כנגד נאשמים 1-2

18. בסמוך לדצמבר 2008 החזיק חשבון הנוסטרו של פסגות כ-110 מיליון ערך נקוב של אג"ח קונצרני מסוג דלק נדל"ן סדרה ה' (להלן: "דלק נדל"ן").

בהתאם לכתב האישום, בעקבות ירידת שער אג"ח דלק נדל"ן באופן ניכר עובר לתקופה הרלוונטית, ביקשו הנאשמים 1 ו-2 לצמצם את החשיפה שנוצרה לחשבון פסגות מאחזקותיו בנייר האמור. בהתאם, בסמוך ליום 25.12.2008 פנה אדרי למר הלל רוז'נסקי, מנכ"ל דלק נדל"ן אותה עת (להלן: "רוז'נסקי"), בדרישה כי דלק נדל"ן תרכוש מחשבון הנוסטרו של פסגות כמות גדולה של אג"ח דלק נדל"ן במחיר גבוה ממחיר האג"ח בבורסה באותה העת.

בין אדרי לבין רוז'נסקי סוכם כי דלק נדל"ן תרכוש מחשבון הנוסטרו של פסגות אג"ח דלק נדל"ן בהיקף של 20 מיליון ערך נקוב במחיר 25, כאשר בעת ההסכמה האמורה היה מחירו של אג"ח דלק נדל"ן בבורסה כ-17. סוכם כי העסקה תהא עסקה מתואמת במהלך המסחר בבורסה וכי היא תבוצע ביום 31.12.2008 (להלן: "מועד העסקה").

19. בכתב האישום נטען כי על מנת להבטיח את קיום העסקה פעלו אדרי ובן דוד בימים הסמוכים למועד העסקה במטרה להעלות את שער אג"ח דלק נדל"ן בבורסה, זאת באמצעות רכישת האג"ח לחשבון הנוסטרו במחירים גבוהים משערי העסקאות האחרונות בבורסה.

המאשימה מפרטת בכתב האישום את שערי הבסיס והנעילה של אג"ח דלק נדל"ן בכל אחד מיום 28.12.2008 ועד ליום 31.12.2008 וכן את האחוז שהיוותה הפעילות של נוסטרו פסגות מן המסחר.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

20. בסמוך לפני ביצוע העסקה ביום 31.12.2008 עמד שער אג"ח דלק נדל"ן על 24.54, כאשר עד למועד זה היווה נוסטרו פסגות 55.62% מן המסחר בבורסה, בצד הקניות. העסקה בוצעה ביום 31.12.2008 בשער 25, כמסוכם, וסומנה כעסקה מתואמת.

כמפורט בכתב האישים, לאחר ביצוע העסקה, ולאחר ששער האג"ח החל לרדת בכ-8%, ביצעו אדרי ובן דוד עסקאות רכישה שהעלו את שער האג"ח, כאשר בשלב הנעילה היווה נוסטרו פסגות כ-93% מהמחזור, בצד הקניות.

נטען כי סך כל הרכישות של חשבון נוסטרו פסגות במסגרת הפעילות התרמיתית המתוארת עמד על כ-11 מיליון ע"נ.

נוכח ההחזקה המשמעותית הנותרת של חשבון נוסטרו פסגות באג"ח דלק נדל"ן עלה שווי החשבון ביותר מ-41% משווי קודם לתחילת הפעילות התרמיתית ביום 28.12.2008.

21. נטען כי כתוצאה מהפעילות התרמיתית האמורה עלה שער אג"ח דלק נדל"ן בימים האמורים, בכך השפיעו אדרי ובן דוד בדרכי תרמית על תנודות שער אג"ח דלק נדל"ן, יצרו מצג שווא של מסחר תקין והוגן באג"ח כאשר בפועל היתה פעילותם מכוונת להשפיע על שער בבורסה במטרה להבטיח את קיום העסקה ולהעלות שווי באופן מלאכותי, בכדי להעלות את שווי האחזקה של חשבון נוסטרו פסגות באג"ח דלק נדל"ן ביום המסחר האחרון של שנת 2008. מצב חשבון הנוסטרו בסיום המסחר השנתי משפיע על תחשיב הבונוס של אדרי ובן דוד.

האישים השלישי - מק"מ 1219 - כנגד נאשם 1

22. ביום 2.12.2008 רכש נאשם 1 לחשבונותיו הפרטיים כמות של 473,267,400 ערך נקוב מק"מ 1219 בשער 97.34, במסגרת הנפקת המק"מ. בימים 3-4.12.2008 מכר אדרי 68,288,522 ע"נ מחשבונותיו הפרטיים ויתרת האחזקות במק"מ במסגרת חשבונותיו הפרטיים בסוף יום 4.12.2008 עמדה על סך של 404,978,878 ע"נ.

החל מיום 3.12.2008 ועד ליום 1.1.2009 ביצע אדרי רכישות של המק"מ לחשבון הנוסטרו של פסגות בכמות גדולה, של 729,700,000 ע"נ, ותרם לעליית שער המק"מ. ביום 29.12.2008 ו-30.12.2008 הגביר אדרי את קצב רכישות המק"מ לחשבון הנוסטרו של פסגות ואת עוצמתן, כאשר רכישותיו בימים אלו גרמו לעליית שער המק"מ באופן חריג במיוחד משער של 98.42 ועד לשער של 98.62 בסוף יום המסחר של 30.12.2008.

23. ביום 31.12.2008, מיד לאחר ביצוע הרכישות העוצמתיות לחשבון הנוסטרו של פסגות כמתואר לעיל, החל אדרי למכור את המק"מ מהחשבונות הפרטיים, ובסך הכל מכר 395,671,978 ע"נ

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

במשך 4 ימים עד ליום 5.1.2009, מכירות אשר גרמו לירידת שער המק"מ. במענה המפורט לכתב האישום מתקן אדרי כי בתקופה זו מכר כמות של 318,611,766 ע"י.

24. החל מיום 5.1.2009, לאחר שביצע את מרבית מכירות המק"מ מהחשבונות הפרטיים, החל אדרי למכור מק"מ מחשבון הנוסטרו של פסגות, זאת בשערים נמוכים יותר משערי המכירה מהחשבונות הפרטיים.

25. לטענת המאשימה, במעשיו האמורים ניצל אדרי את חשבון הנוסטרו של פסגות ואת עוצמתו על מנת להפיק רווחים בחשבונות הפרטיים. כמו כן הוא ניצל לרעה את האמון שניתן בו על ידי פסגות ומנהליה. אדרי הפיק רווחים בחשבונות הפרטיים על חשבון חשבון הנוסטרו של פסגות בכך שהעדיף להקדים ולרכוש במכרז לעצמו ובשלב המכירות העדיף להקדים ולמכור את אחזקותיו בשערים גבוהים יותר מאלו שבהם מכר עבור חשבון הנוסטרו של פסגות.

בעשותו את המעשים האמורים נהג אדרי במרמה והפרת אמונים הפוגעת בתאגיד בו הוא עובד. כמו כן הוא השפיע בדרכי תרמית על תנודות שער המק"מ בבורסה, יצר מצג שווא של מסחר תקין והוגן במק"מ כאשר בפועל רתם את פעילותו במסגרת חשבון הנוסטרו של פסגות לטובתו האישית תוך עשיית פעולות מסחר בניגוד עניינים ובמטרה להעלות את שער המק"מ.

תמצית הכרעת הדין

האישום הראשון - מכרז ההחלף - כנגד נאשמים 1-4

26. כאמור, במסגרת אישום זה הואשמו נאשמים 1-4 בהשפעה בדרכי תרמית על תנודות שער ניירות ערך במסגרת היערכות למכרז החלף, כאשר השאלה המרכזית אשר עמדה בבסיס אישום זה היתה האם פעולות ההיערכות של הנאשמים לקראת מכרז ההחלף היו נגועות בכוונה להשפיע על שער ניירות הערך ולפיכך עולות כדי תרמית או שמא מדובר בהיערכות לגיטימית ומותרת על פי דין?

במסגרת הכרעת הדין זיכיתי את נאשמים 3 ו-4 מהעבירות שיוחסו להם בכתב האישום ולפיכך אפרט להלן את עיקרי הכרעת הדין ביחס לנאשמים 1 ו-2 בלבד.

27. בכל הנוגע לעבירת התרמית בניירות ערך, על מנת להרשיע נאשם בעבירת המניפולציה לפי סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 (להלן: "חוק ניירות ערך"), על המאשימה להוכיח התקיימותם של שלושת הרכיבים הבאים באופן מצטבר: (א) הנאשם ביצע פעולת מסחר בניירות ערך; (ב) לפעולת המסחר היתה השפעה בפועל על שער נייר הערך; (ג) השפעה על שער נייר הערך נובעת מפעילות בדרכי תרמית, דהיינו הוכח כי הנאשם ביצע פעולות מסחר בכוונה

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

להשפיע על שער נייר הערך. המניע לביצוע העבירה אינו חלק מיסודותיה אולם יש בו כדי להוות, במקרים מסוימים, ראיה נסיבתית להוכחתה בדגש על רכיב הכוונה.

28. בכל הנוגע להשפעה בפועל על שער נייר הערך, בפרק הרלוונטי בהכרעת הדין בו בחנתי את נתוני המסחר וחוות דעת המומחים הכלכליים אשר הוצגו בפניי דחיתי את טענת הנאשמים לפיה לא ניתן להשפיע על שוק איגרות החוב הממשלתיות נוכח מאפייניו הייחודיים ומצאתי לקבל את מסקנות המומחית מטעם המאשימה בכל הנוגע להשפעת הנאשמים על השער. כן קבעתי כי אף תמלילי השיחות המוקלטות מלמדים כי נאשמים 1 ו-2 היו מודעים לחלוטין ליכולתם להשפיע על שערי ניירות ערך בהם הם סחרו באותה התקופה, מודעות אשר סותרת את טענתם הכללית בדבר חוסר יכולת להשפיע על שוק האג"ח הממשלתיות לאורך זמן, ולפיכך קבעתי כי המאשימה הרימה את הנטל להוכיח, ביחס לנאשמים 1-2, את רכיב ההשפעה בפועל וקיבלתי את מסקנות המומחית מטעמה לעניין זה במלואו.

29. בכל הנוגע לכוונה להשפיע על שער נייר הערך, קבעתי ביחס לנאשמים 1-2 כי כוונתם להשפיע על שער ניירות הערך לקראת מכרז ההחלף היא ברורה, בוטה וחד משמעית. כוונה זו נלמדה מכלל מקבצי הראיות המגוונים אשר הוצגו בפניי, תמלילי השיחות המוקלטות, חקירת הנאשמים ברשות ניירות ערך (ובעיקר חקירת הנאשם 2) ונתוני המסחר, כל אלו ציירו תמונה בהירה בדבר כוונה להשפיע על השער, כוונה אשר ממלאת אחר דרישותיה המחמירות של הפסיקה כי אותה כוונה תהא כוונה של ממש, תקבל ביטוי בעולם המעשה ותהא מוכחת בראיות. קבעתי כי בשיחות המוקלטות אשר הוצגו בפני בית המשפט, אותן הצגתי וניתחתי בהרחבה במסגרת הכרעת הדין, נשמעו הנאשמים כמודעים לכוח העצום המצוי בידם ומבקשים לנצל את אותו הכוח באופן דורסני וחסר גבולות. השיחות הן רבות, מתנהלות בין הנאשמים לבין גורמים שונים, בהן הכוונה להשפיע על השער מבוטאת על ידי הנאשמים כבדרך השגרה, ללא חשש כמעט, עת הם מבקשים לפעול בשוק ההון כבשלהם.

מצאתי כי על אף העקביות בגרסתו של אדרי ברשות ניירות ערך אין בידי לקבלה, ודחיתי אותה כליל. טענותיו של אדרי ברשות סותרות לחלוטין את דבריו בשיחות המוקלטות, אלו הם הדברים שנאמרו על ידו בזמן אמת, מהם עולה כאמור כוונה ברורה להשפיע על שער ניירות ערך ואף התהדרות לאחר מעשה. ביחס לחקירתו של בן דוד ברשות ניירות ערך קבעתי כי גילה חוסר עקביות, סתר עצמו לפרקים כאשר לעיתים ציין כי היתה לו כוונה להשפיע על השער בפעולותיו ומנגד לעיתים ציין כי לא היתה לו כל כוונה שכזו.

30. עוד נקבע בהכרעת הדין כי על הכוונה להשפיע על השער ניתן ללמוד גם מנתוני המסחר, בפרק נתוני המסחר וחוות דעת מומחים כלכליים בהכרעת הדין סקרתי באריכות את נתוני המסחר, את מסקנות המומחים ואת טענות הנאשמים ביחס לאלו.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

מסקנות המומחית מטעם המאשימה היו כי פעילות פסגות **מתיישב** עם כוונה להשפיע על השערים באג"ח 5501 ואג"ח 610 בכל ימי הפעילות, אג"ח 1026 ב-30.8 בלבד, אג"ח 5480 ב-2.9-30.8 בלבד ועל שער אג"ח 5481 ב-2.9. פעילותה של פסגות **יכולה להתיישב** עם כוונה להשפיע על השער באג"ח 217 בכל ימי הפעילות, אג"ח 1026 ב-2.9-3.9, אג"ח 5480 ב-3.9-4.9 ואג"ח 5481 ב-3.9-4.9.

ביחס לאלו קבעתי בהכרעת הדין כי פעילות מסחר אשר "יכולה להתיישב" עם כוונה להשפיע על השער איננה מהווה הוכחה מספקת לכוונה להשפיע על השער ומעלה ספק בדבר קיומה של כוונה שכזו.

מכלל הראיות שנסקרו בהכרעת הדין הגעתי לכדי מסקנה שהמאשימה עמדה בנטל להוכיח קיומה של כוונה להשפיע על שערי ניירות הערך נשוא ההליך בפעילותם של נאשמים 1 ו-2, ויחד עם זאת מצאתי לקבוע כי אותה "כוונה" הנדרשת לפי סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך לא הוכחה בנוגע לאג"ח 217, ביחס אליו קבעה המומחית מטעם המאשימה כי הפעילות בו, בכל ימי הפעילות, "יכולה להתיישב" עם כוונה להשפיע על השער.

31. נקבע כי המאשימה עמדה בנטל להוכיח התקיימותם של רכיבי עבירת תרמית בניירות ערך לפי סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך ביחס לחמישה ניירות ערך, מתוך ששת ניירות הערך אשר צוינו בכתב האישום: אג"ח 5501, אג"ח 610, אג"ח 1026, אג"ח 5480 ואג"ח 5481 וזיכיתי את נאשמים 1-2 מביצוע עבירת תרמית בניירות ערך ביחס לאג"ח 217.

32. במסגרת כתב האישום ייחסה המאשימה לנאשמים אף את עבירת קבלת הדבר במרמה, נטען כי פעולתם התרמית של הנאשמים יצרה מצג שווא כלפי משרד האוצר וכלפי ציבור המשקיעים לפיו שערי המסחר של האג"חים נשוא ההליך דגן במועד הקובע היו שערי שוק אמיתיים, בעוד שבפועל שערי השוק הושפעו מהפעילות המניפולטיבית.

במסגרת הכרעת הדין קבעתי כי הצגת מצג שווא בדבר מסחר תקין בניירות ערך סביב מכרז ההחלף מתקיימת שעה שנקבע שהנאשמים אכן סחרו בניירות הערך במטרה להשפיע על שערי ניירות הערך המשתתפים במכרז. כן סברתי כי אדרי הציג מצגי שווא גם במסגרת שיחותיו עם מר יוסי שטיינברג, נציג האוצר, שיחות שהתנהלו בימים שקדמו לאותו מכרז החלף, במסגרתן הציג עצמו אדרי כמנהל ברוקראז' פסגות, לא ציין שהוא מנהל גם את הנוסטרו ולא חשף שנוסטרו פסגות מחזיק סכום משמעותי של האג"ח וכי בכוונתו להחליף כמות משמעותית במכרז גם כן. סקרתי בהכרעת הדין שיחות מוקלטות שונות מהן עולה הטעיה ברורה וחמורה של נציג האוצר.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

בנוגע לעבירה זו קבעתי כי המאשימה עמדה בנטל להוכיח התקיימותם של רכיבי העבירה, בנסיבות מחירות, ביחס לנאשמים 1-2 ולפיכך הרשעתי אותם בשלוש עבירות קבלת דבר במרמה בנסיבות מחירות לפי סעיף 415 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), כאשר רכיבי העבירה לא התקיימו ביחס לאג"ח 217, ביחס אליו זוכו הנאשמים מעבירת התרמית.

האישום השני - פרשת דלק נדל"ן - כנגד נאשמים 1-2

33. האישום השני עוסק אף הוא בטענת מסחר תרמיתי בניירות ערך על ידי נאשמים 1-2, הפעם באג"ח דלק נדל"ן (סדרה ה'), כאשר נטען על ידי המאשימה שהרקע לאותו המסחר הוא עסקה שסוכמה ביום 25.12.2008 בין אדרי לבין מנכ"ל דלק נדל"ן בדבר רכישה חוזרת, במסגרתה דלק נדל"ן תרכוש מנוסטרו פסגות אחזקות של 20 מיליון ע"ג אג"ח במחיר 25, כאשר ביום סיכום העסקה מחיר האג"ח בשוק עמד על 17. המאשימה טענה כי המסחר התרמיתי להעלאת שער האג"ח בוצע בימים שקדמו לעסקה במטרה, בין היתר, להבטיח את עריכת העסקה בבורסה.

34. במסגרת אישום זה קבעתי כי הראיות, אשר נסקרו בהכרעת הדין בהרחבה, מלמדות באופן חד משמעי כי ההנחיה הרלוונטית היתה הנחייתה של הנהלת פסגות מחודש אוקטובר 2008, לצמצם פוזיציה באג"ח קונצרניות, בין היתר, אג"ח דלק נדל"ן. קבעתי כי מחקירתו של אדרי ברשות ומעדותו בבית המשפט עולה גרסה לא אחידה ומתפתחת, התייחסתי בהרחבה לשיחה שהתקיימה ביום 25.12.2008 בין אדרי לבין רועי ורמוס במסגרתה עדכן אדרי את ורמוס בדבר שיחה שניהל עם מנכ"ל דלק נדל"ן, מר רוז'נסקי, וקבעתי כי רצונו של אדרי למכור את האג"ח ולצמצם את הפוזיציה בא לידי ביטוי בביטויים חריפים, בוטים, אשר לעיתים אף עולים כדי איומים על רוז'נסקי וכי אין כל מקום לקבל את הסבריו של אדרי כי לא רצה לבצע את העסקה וכי זו נכפתה עליו, כי היה לו יחס דואלי לנייר ורצה לבצע את העסקה כדי לקבל "סיגנל" מהשוק.

35. כן דנתי בהכרעת הדין במניע של הנאשמים לביצוע פעולות המסחר, דחיתי את טענת הטרייד שהועלתה על ידם והגעתי לכדי מסקנה כי פעילות המסחר של הנאשמים בימים הרלוונטיים לאישום לא נבעה משיקולים כלכליים להפקת רווחים מהמסחר עצמו אלא בוצעה במטרה להשפיע על שער אג"ח דלק נדל"ן (סדרה ה'). בכל הנוגע לרכישות שבוצעו לאחר העסקה קיבלתי את טענת המאשימה כי הרכישות הנוספות שבוצעו בסוף יום 31.12.2008 מטרותן היתה להשפיע על השער, ביחס אליהן אין כל מקום לטענת הטרייד שכן העסקה כבר בוצעה והושלמה ולכן הן חסרות כל היגיון כלכלי. כן קבעתי כי גם שיחות מוקלטות מלמדות על כוונת הנאשמים להשפיע על השער, ובכך יש כדי לחזק את המסקנה אשר הוסקה מנתוני המסחר.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

36. נוכח הקביעה כי פעילות הנאשמים השפיעה על שער אג"ח דלק נדל"ן בימים הרלוונטיים לאישום, הקביעה כי פעלו במטרה להשפיע על שער האג"ח וכי אף הוכח מניע לפעילות הנאשמים, מניע שיש בו כדי להוות ראיה נסיבתית להוכחת עבירת התרמית - הרשעתי את הנאשמים בעבירת התרמית המיוחסת להם במסגרת האישום השני.

האישום השלישי - מק"מ 1219 - כנגד נאשם 1

37. האישום השלישי עניינו כאמור בעבירות של השפעה בדרכי תרמית על תנודות שערי נייר ערך לפי סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך ועבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד לפי סעיף 425 לחוק העונשין. נטען כאמור כי במהלך פעילותו של אדרי במסחר בבורסה בחשבונותיו הפרטיים עשה הוא שימוש בנוסטרו פסגות לצרכיו האישיים תוך שהוא פוגע בו ובפסגות ותוך כדי יצירת מצג שווא כלפי ציבור המשקיעים על ידי ביצוע פעולות בניגוד עניינים, פעולות שנחזו להיות תקינות, וכן על ידי ביצוע פעולות רכישה במטרה להעלות את שער המק"מ.

38. קבעתי כי מרגע הוכחת קיומו של ניגוד עניינים, שהוסתר על ידי הנאשם לכל אורך הדרך אל מול מנהליו בפסגות, ומרגע שהתברר לבית המשפט שפסגות פעלה משך כל אותו חודש ימים לרכישת המק"מ במחיר שהולך ועולה, מחיר גבוה ממחיר המק"מ שרכש בחשבונותיו הפרטיים, כאשר הנאשם מפיק רווחים שנובעים ממכירת המק"מ בחשבונותיו הפרטיים כאשר חשבון הנוסטרו משמש אותו להעלאת השער, כאשר הוא פועל בחשבונותיו הפרטיים למכירת הנייר מיד בסמוך לפעילות רכישה אינטנסיבית על ידי חשבון הנוסטרו - הרי אין ולא יכולה להיות מחלוקת בדבר העובדה שאדרי הפיק רווח כספי בחשבונותיו הפרטיים בפועל בכובע הפרטי. פעילות נוגדת זו, כאשר מחד הוא מוכר את הנייר בחשבונותיו הפרטיים לאחר שבמשך כחודש ימים הוא פעל לרכוש את הנייר בחשבון הנוסטרו במחיר שהלך ועלה, מבססת את אותם יסודות נדרשים לצורך הוכחת פעילות בניגוד עניינים על ידי הנאשם, תוך שהוא מסתיר פעילות זו ממנהליו.

הנאשם פעל תחת שני כובעים שונים, בעת ובעונה אחת, כאשר בצד אחד הוא פועל כקונה של נייר ערך ובצד השני כמוכר של נייר הערך, שעה שהוא הפיק רווחים גדולים ממכירת הנייר בחשבונותיו הפרטיים, כאשר במקביל, בחשבון הנוסטרו, הוא ממשיך לקנות את הנייר במחיר גבוה יותר.

39. התרשמתי מנאשם שהינו מומחה למסחר בשוק ההון, בקיא ברזי המסחר, שהבין היטב את תחום הפעילות שלו, היה מודע לכללים המנחים שאוסרים עליו פעילות בניגוד עניינים, היה מודע לכללים שמנחים אותו בדבר גילוי מלא, ובכל זאת בחר במקרה זה לפעול בניגוד עניינים

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

בוטה, שהוא הרבה מעבר להפרת אמונים כלפי בית ההשקעות. כל זאת כאשר לפי המאשימה הנאשם הפיק רווחים בסכום של כ-3.8 מיליון ש"ח.

40. בכל הנוגע ליסוד הנפשי, טען אדרי כי לא ראה עצמו כמי שמצוי בניגוד עניינים, אולם מצאתי טענה זו כמוקשית. הגשת הצעה לרכישה בהנפקה על ידי אדרי בשם חשבונו הפרטי במקביל להגשת הצעה בשם חשבון הנוסטרו של פסגות יוצרת ניגוד עניינים מובנה שכן תמיד קיימת האפשרות שהאחד יזכה והאחר לא, במיוחד כאשר ההצעות המוגשות בשם השניים שונות. אדרי השאיר לעצמו את שיקול הדעת האם פעולה מסוימת אכן עולה כדי ניגוד עניינים ולא טרח לעדכן את מנהלי פסגות כלל או אפילו להתייעץ עם הלשכה המשפטית של פסגות האם הדברים עולים כדי ניגוד עניינים אם לאו. שיחות שונות שניהל אדרי, בין היתר שיחה עם שי ירון הממונה עליו, הביאו אותי כדי מסקנה כי עיניו של אדרי לא טחו מראות את הקושי הטבוע בפוזיציה בה בחר לעומת האינטרסים של פסגות.

41. בכל הנוגע לעבירות התרמית בניירות ערך, במסגרת הכרעת הדין נותחה, בין היתר, פעילות המסחר בימים הרלוונטיים לאישום. קבעתי כי הנאשם נהנה ממידע עודף ביחס ליתר השוק אודות פעילות הנוסטרו וללא כל הסבר מניח את הדעת למועד המכירות מחשבונו הפרטי. לכך נצרף את העובדה כי המכירות מחשבון הנוסטרו החלו רק לאחר שסיים את המכירות מחשבונו הפרטי ומתקבלת תמונה ברורה של פעילות תרמיתית מכוונת. כן קבעתי כי מניעו של הנאשם, קרי הרווח שגרף לכיסו על ידי ניצול המידע העודף שהיה בידיו לעומת יתר השוק באשר לפעולותיה של פסגות במק"מ, מצטרף כראיה נסיבתית להוכחת כוונתו של הנאשם.

הרשעת הנאשמים

42. **במסגרת הכרעת הדין הרשעתי את נאשם 1, דוד אדרי, בעבירות הבאות:**

באישום הראשון: 3 עבירות על סעיף 415 לחוק העונשין - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, ביצוע בצוותא; 5 עבירות על סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך - השפעה בדרכי תרמית על תנודות שערי נייר ערך, ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, ביצוע בצוותא.

באישום השני: עבירה על סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך - השפעה בדרכי תרמית על תנודות שערי נייר ערך.

באישום השלישי: עבירה על סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך - השפעה בדרכי תרמית על תנודות שערי נייר ערך; עבירה על סעיף 425 לחוק העונשין - מרמה והפרת אמונים בתאגיד.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

במסגרת הכרעת הדין הרשעתי את נאשם 2, שי בן דוד, בעבירות הבאות:

באישום הראשון: 3 עבירות על סעיף 415 לחוק העונשין - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, ביצוע בצוותא; 5 עבירות על סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך - השפעה בדרכי תרמית על תנודות שערי נייר ערך, ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, ביצוע בצוותא.

באישום השני: עבירה על סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך - השפעה בדרכי תרמית על תנודות שערי נייר ערך.

ראיות לעונש

ראיות לעונש מטעם נאשם 1

43. מוסכם על הצדדים שהנאשם 1 הינו הבעלים של חברה בתחום שוק ההון שתנאי לרישומה על פי דין הוא החזקת הון עצמי בסכום של 50 מיליון ש"ח.

44. מטעם נאשם 1 העידו 8 עדי אופי כמפורט להלן:

מר רמי יהודחי, הינו בעלים של משרד פרסום שמגדיר עצמו כחבר נפש של הנאשם מזה כעשור וחצי והעיד על עצמו שהוא האדם הקרוב ביותר לנאשם, מלבד אשתו של הנאשם.

מר יהודחי ביקש להדגיש את העובדה שהנאשם הינו אדם פשוט, חרף היותו בעל הון, שאינו נוהג להתרועע עם אנשי הון, חי חיים פשוטים, איש צנוע, ישר שאינו נוהג לעגל פינות ונוהג לציית לכללים ולחוקים.

עוד הוסיף וציין כי הנאשם נמנע מחשיפה תקשורתית, נמנע מהשתתפות באירועים מתוקשרים, תורם גדול בסתר, עוזר לחולים, תורם לילדי שכונות במרכז טניס, בעל רגישות לחברה שאישיותו כפי שהוא מכיר אותה מקרוב רחוקה מאוד מהמעשים נשוא כתב האישום.

עוד העיד בפניי ד"ר רוזנבוים, מרצה לכלכלה וניהול באוניברסיטת בן גוריון שהכיר את הנאשם עוד כתלמיד שפקד את ספסלי הלימוד בקורסים שאותם העביר המרצה, בשנים 1998-1999 וזכר את הנאשם כתלמיד מבריק שחתר תמיד למצוינות.

עוד העיד בפניי מר טל קדם, חבר של הנאשם מזה 25 שנים מעת שרותם הצבאי המשותף שרואה בנאשם כחבר נפש, בעל מוטיבציה גבוהה שנוהג להמריץ אחרים, בעל יכולת לבחון אירועים ארוכי טווח, אדם ישר דרך שתמיד אומר את האמת, אין לו סודות, הישגי ושואף למצוינות.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

כן העיד בפניי מר גיל רוט, איש שוק הון שמשמש היום מנכ"ל ובכיר במספר בתי השקעות, שעבד לצד הנאשם בתפקיד ניהולי וראיין אותו אף לעבודה וראה בנאשם עובד מצוין ומקצוען, חבר, והעיד על הנאשם כמי שהדביק את כל מחלקת הברוקראז' בהתלהבותו, ראה בו אדם בעל מוטיבציה גבוהה, מסירות מוחלטת שלכאורה פעל בחוסר גבולות אך תמיד היה דואג להיצמד לכללים של המערכת ולא לחרוג מהם.

כן העיד בפניי מר אלעד בורשטיין, מנהל הברוקראז' של בית השקעות אקסלנס שהחל דרכו כטכנאי של חברה שפיתחה תוכנה למסחר באג"ח, והכיר את אדרי שבניגוד לאנשי שוק הון אחרים, לא התנהג ביהירות, לא העליב ולא התנשא ובהמשך הכירו כלקוח שלו, ושוב הגדירו כמקצוען בעל יכולת מקצועית וניתוח מדהימים ובהמשך עבר להיות עובד של הנאשם בגלל הכריזמה והאישיות המדהימה שלו וציין שראה בו כמומחה בעבודת ברוקראז'.

עד אופי נוסף שהעיד בפניי היה מר ארז רפאל, מנכ"ל חברה ציבורית אמריקאית, שהכיר את הנאשם בשנים האחרונות כמי שמשקיע בחברה שלו, והעיד על הנאשם כאדם ישיר, מקצועי, שאינו מסתיר את דעתו, בעל יושרה ויושר אך גם נאיבי ותמים במידה מסוימת, חרף העובדה שיש לו יכולת לראות מהלכים בשוק ההון לטווח ארוך.

העידה בפניי הגב' מיכל אדרי, אחותו של הנאשם, שהיא עו"ד במקצועה, חברה טובה שלו, שהקריאה מהכתב ופרטה אודות המשבר שחוותה משפחת הנאשם לפני 8 שנים, עת נפתחה החקירה הגלויה נגד הנאשם, פרטה לגבי תחושות החרדה, עצב ודאגה שפקדו את המשפחה מאז אותו מועד, פרטה לגבי הפרסום הרב בכלי התקשורת שצייר את הנאשם באופן שגוי ומוטעה לחלוטין, כמי שמיוחסים לו תחכום, ביצוע עבירות מורכבות.

גב' אדרי העידה על הנאשם כאדם טוב, ישר והגון, שמעולם לא ביקש לקבל דבר שאינו שייך לו, הגדירה אותו כנאיבי, "חנון", חי בעולם של מספרים וגרפים, אינו מסוגל לקחת שקל שלא שייך לו, אדם מסור בעבודתו שהשקיע את כל מאודו בהצלחה בתפקידו, והוא די מוכשר בקריאת השוק והבנתו.

עדת אופי אחרונה היתה אשתו של הנאשם, גב' ליאת אדרי, שדיברה בהתרגשות רבה, תוך בכי מקוטע ופרטה אודות הכרותה ארוכת השנים עם הנאשם מהתקופה שעבד כבל-בוי במלון באילת לצורך מימון לימודיו. פרטה שחיה עם הנאשם מזה 20 שנים, משמשת במקצועה כיועצת חינוכית במחלקת רווחה במרכז הארץ, שגדלה והתפתחה עם הנאשם במשך שני העשורים האחרונים, שחיהם השתבשו לחלוטין מאז תחילת החקירה וההליך המשפטי. הוסיפה שמחד הנאשם הינו אדם סקרן, ידען בלתי נלאה, שמתלהב מדברים פשוטים וקטנים, אך מצד שני לוקה באישיות ילדותית ונאיבית, שמתבטא בצורה נלהבת ונחרצת שבעינייה נראית כמוגזמת

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 14-04-13643 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

ומאידיך הוא אדם עקרוני מאוד, מאמין ביושר וכנות כערכים עליונים. תיארה שהנאשם אינו שגרתי בעליל, בעל מוטיבציה, יושר, מסירות, חריצות והתמדה, בן מסור להוריו שלמד ועבד קשה במשך כל חייו, שקיבל פרס הצטיינות רקטור באוניברסיטה. ראתה במשך שנים כיצד הוא התקדם באופן מטאורי בתחום המקצועי, בשוק ההון, שזכה לעידוד ולשבחים מצד מנהליו, סלד מפרסום, נבחר לאחד מעשרת האנשים המבטיחים בשוק ההון בישראל, ביחד הם הצליחו להקים משפחה למופת, שתורם בסתר ומגייס אחרים למשימות התנדבותיות, שמדיר רגליו ממסיבות ואירועים מתוקשרים, שמסייע לילדים נצרכים. הוסיפה על הסבל שהיה מנת חלקה של המשפחה מאז פרסום הפרשה בכלי התקשורת, פרסום שבעל כורחם הפך את הנאשם לאדם מפורסם, שנזנח על ידי מנהלי בית ההשקעות, שחייהם השתנו מקצה לקצה מאז חשיפת הפרשה, ובהמשך ההמתנה במשך 3 שנים עד להגשת כתב האישום, ניהול המשפט ועד הכרעת הדין המאכזבת מבחינתם.

אשתו של הנאשם הוסיפה ששניהם נמצאים בטיפול מאז חשיפת הפרשה, הדגישה את הסבל שנגרם לילדי בני הזוג עקב הפרסום של הפרשה ומפח הנפש שנגרם להם ועתרה לבית המשפט לראות את הנאשם כאב לשלושה ילדים שעבר 7 שנים קשות, מלאות סבל וכאב, ששילם מחיר כבד על הסתבכותו בפרשה.

45. עו"ד נגב הגישה לבית המשפט קלסר מטעם ההגנה הכולל מכתב מאמו של הנאשם, שמפרט את תחושתה כאם אוהבת ודואגת לגורל הנאשם, ומה שעברה משפחתו במשך השנים האחרונות, הבדידות, הקשיים כהורה, החשיפה שמנוגדת לאופיו של הנאשם, הגאווה שהיא חשה מהצלחת הנאשם והעצב שהפך להיות חלק מחייהם מאז הסתבכות הנאשם בפרשה הנוכחית, פרטה לגבי מצבו הרפואי הקשה של אביו של הנאשם, וכלה באנקדוטה שהיא מצאה להזכיר מילדותו של הנאשם. כמו כן הוגשו מכתבים מטעם פרופ' שמעון בניטה, דודו של הנאשם, שאף חזר על עיקר הדברים שפרטו העדים האחרים, על אישיותו החיובית של הנאשם, מסירותו, יושרו ומקצועיותו בתחום הכלכלה. כן הוגש מכתב מטעם מיכה כהן, אח אשתו של הנאשם, שראה בנאשם מודל לאדם אמיתי, הוגן, שפועל בהוגנות, בעל אמת פנימית, אדם תחרותי שהניצחון וההצלחה חשובים לו, שיש בו ילדותיות חיננית, פירט גם הוא על התקופה הקשה שהיתה מנת חלקה של משפחת הנאשם מאז חשיפת הפרשה. כן צורפו מסמכים משרון לוביץ, חבר של הנאשם, של רוני מטמון, גם חבר ילדות של הנאשם, שניהם ביקשו ללמד סנגוריה על אישיותו הצנועה של הנאשם, יושרו, צניעותו ועל עינוי הדין שהיה מנת חלקו בפרשה זו.

כן הוגש מכתב מעו"ד רוזנבוך שמעניק מזה מספר שנים לנאשם שירותים משפטיים שונים במסגרת עיסוקו בשוק ההון, כאשר במקביל נרקמו ביניהם יחסי ידידות וחברות קרובה וביקש לציין שהוא ראה לפניו אדם זהיר ושקול, החרד לשמור על הוראות הדין, העיד עליו כאדם

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

נורמטיבי, שפיו וליבו שווים, העיד על מידת הפגיעה שנגרמה לנאשם בשנים האחרונות ועתר לבית המשפט להקל בעונשו של זה.

הוצגו לי מכתבים של הגב' מאיה ברנשטיין, שעבדה במשך עשרות שנים בבנק ופרשה לגמלאות, חברה של אמו של הנאשם, שהעידה על הבנתו בתחום הכלכלי, על אופיו, על האכפתיות, אישיותו הנדירה. כמו כן הוגש מכתב מפורט של הגב' מאירה כהן, עו"ס, חברה קרובה של אשת הנאשם שהכירה את הנאשם בתקופת לימודיו באוניברסיטה וליוותה את משפחתו במשך כל השנים מאז, את התפתחותו המקצועית עת הוא הפך להיות מומחה בשוק ההון, הרחיבה לגבי נכונותו לתרום ולסייע בידי מי שגורלם לא שפר עליהם, ביקש לוודא שמקבלי התרומות אכן מקבלים את התרומות, התעניין במצב הילדים בכפר הנוער קדמה, על פרויקט להקים פנימייה במקום, על עגמת הנפש שנגרמה לנאשם בשנים האחרונות.

כן הוגשו מכתבים של הגב' אירנה איונוב, איגור סמליאנסקי ואייל תעוז, שחזרו על דברים דומים לגבי אישיות הנאשם, תרומה גדולה שהוא תרם למשפחת איונוב עבור טיפול בבנם, תרומה שתרם למרכז הטניס, כן ראיתי מכתב של שי ירון המופנה לגבי רביד משנת 2006, תעודת הצטיינות יתרה מאוניברסיטת בן גוריון ומכתב המלצה מתקופת שירותו הצבאי.

ראיות לעונש מטעם נאשם 2

46. כן העידו בפניי מספר עדי אופי מטעם נאשם 2, כמפורט להלן:

העידה בפניי גב' אסתר נודלמן, מדריכת בתי ספר באזור תל אביב, שפעילותה מתרכזת בתחום צמצום הפערים בישראל שהעידה על הנאשם ואשתו כמי שתרמו ותורמים לילדים אתיופים, שאין יד הוריהם משגת, אספקת ציוד לבית הספר כמו גם ביגוד וזאת עושים הנאשם ואשתו משום האכפתיות שהם מגלים כלפי חסרי יכולת, הוסיפה וציינה שמהווים גשר לעזרה לחלשים כאשר כל מעשי התרומה שלהם נעשים בסתר.

כמו כן העידה בפניי הגב' חנה גלקוף, שהעידה על הנאשם ואשתו כמי שסייעו כלכלית ומנטלית למשפחתה, בעיקר לאחותה שחלתה במחלה קשה והנאשם ואשתו אף מימנו הטסת כל המשפחה לחו"ל כדי לשפר את מצב רוחם ולסייע להם נפשית, כן הוסיפה שהם סייעו כלכלית גם לבעלה של העדה, ללא כל סייג ותנאי, והכל בסתר ובצנעה.

כמו כן העיד בפניי מר יאיר לוי, דודו של הנאשם שפירט לגבי פועלו של הנאשם כעמוד תווך של קרן שהוקמה לזכר בנו של העד שנפל בעת שרות צבאי, קרן שמסייעת למיעוטי יכולת.

נאשם 2 הגיש לבית המשפט מספר מסמכים וקלסרים במסגרת טיעונו לעונש, החל מתעודת רופא מטעם [REDACTED], על הבעיות הרפואיות מהן סובל הנאשם

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

ועל הטיפולים שעבר, לרבות ניתוחים, מגבלות תפקוד וכן כי שהייה בתנאי כלא במצבו צפויה, בסבירות גבוהה, לחשוף אותו לתנאים פיזיים קשים שיגרמו להחמרה בסבלו, ימנעו את החלמתו ויקטינו במידה ניכרת את סיכווי ההחלמה ללא צורך בניתוח.

כן הוגש לי צילום של תעודת נכה שהונפקה לנאשם על ידי משרד התחבורה. כמו כן הוגשה לי תעודה רפואית

כמו כן הוגש

לי קלסר עם עשרות מכתבים מטעם עדי אופי של הגב' נודלמן (שהעידה לפניי), מכתבים של

ושל

עמותת

כל המכתבים נסבו סביב תרומות שהעניק הנאשם ואשתו לאנשים נזקקים, אנשים חסרי יכולת, לילדים אתיופים, לילדים נכים, למי שסבלו ממחלות ובכלל לאנשים שסבלו ממצוקה כזו או אחרת, ובכל הפניות לבית המשפט ניכר היה שהפונים לא רק מכירים תודה לנאשם על פועלו בנדון אלא גם מבקשים לטעון בשמו ובעבורו בשל נכוניתו לסייע לאחרים שנמצאים במצוקה.

כן הוגש לי מכתב מרו"ח צוברי, לפיו בין השנים 2009-2016 תרמו הנאשם ואשתו באופן אישי ועל ידי החברות שבבעלותם סך של 770,000 ש"ח, כאשר התרומות נעשו בסתר, באופן ישיר ועקיף לגורמים שונים, מתוך כוונה לעזור לזולת באופן קבוע, כן הוגש לי כרך שלם של פרסומים בתקשורת אודות הפרשה (6/נ) הכולל עשרות רבות של עמודים, של כתבות ומאמרים הנוגעים לפרשה זו והתפרסמו בשנים האחרונות, כמו כן הוגש לי דף עזר - ימי הפעילות במכרז ההחלף, בגינם הורשע דוד אדרי (7/נ) המהווה סיכום מתוך חו"ד של מומחית הרשות לניירות ערך וכן הוגש לי (8/נ) מכתבו של הנאשם, ישי בן דוד.

תמצית טיעוני המאשימה לעונש

47. בפתח פרק זה אציין ואדגיש את העובדה שהטיעונים לעונש בתיק זה נפרשו על פני שעות רבות, כאשר בתום הדיון הוגש לי מסמך המסכם את טיעוני המאשימה לעונש, שנפרש על פני 50 עמודים! מספר ימים לאחר מכן הוגש לי מסמך מטעם ב"כ נאשם 1, המסכם את טיעוני הנאשם לעונש ונפרש על פני 82 עמודים!

אין בכוונתי לפרט ולחזור על מאות העמודים בפרק זה, בין בפרוטוקול הדיון ובין בסיכומי הטיעונים שהוגשו לי על ידי ב"כ הצדדים. מצאתי להביא בתמצית את טיעוני הצדדים.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

48. ב"כ המאשימה ביקשה להדגיש את העובדה שמדובר בשלושה אישומים שונים, שלוש פרשיות נפרדות, שהתרחשו במועדים שונים, בניירות ערך אחרים, ממניעים ספציפיים אחרים ומתכנון שונה. מדובר למעשה בשלוש פרשיות שונות של מניפולציה ועבירות מרמה כאשר יש לראות את התמונה הכוללת ואת המשותף לאירועים השונים, כך שאין לדבר על מעידה חד פעמית, אלא יש לראות בנאשמים כמי שלא היססו לרתום את דרך הפעילות העבריינית לצרכיהם, פעילות שיטתית, שימוש בכלים עברייניים שחוזרים על עצמם, רצון להרוויח כסף בדרכים לא לגיטימיות, שימוש וניצול לרעה של הכח הכלכלי רב העוצמה שהיה בידיהם, ביושבם בבית ההשקעות הגדול במדינה באותה עת.

עו"ד תירוש ביקשה להדגיש את היקפי הכספים האדירים שהוזרמו במסחר לצורך ביצוע עבירות התרמית, היקפים שמגבירים את מידת העיוות שנגרם למסחר התקין בשוק ההון, ביקשה להדגיש את הסיכון שיצרו מעשי הנאשמים בבית ההשקעות הגדול במדינה וכן להדגיש את הפגיעה באמון הציבור בבית ההשקעות, גם אם העבירות לא בוצעו בכספי משקיעים.

באשר לאישום הראשון, ב"כ המאשימה ציינה שהנאשמים הורשעו בחמש עבירות תרמית, בכוונה להשפיע על 5 אג"חים שונים לקראת מכרז ההחלף ב- 4.9.2007, כאשר בחלק מהניירות הפעילות נמשכה 4 ימים וחלקה האחר נמשך זמן קצר יותר.

ב"כ המאשימה ביקשה להדגיש את הפגיעה החמורה שנגרמה לערך המוגן, הדגישה את נסיבות ביצוע העבירות, לא רק מעצם העובדה שמדובר בפגיעה כלכלית בשוק ההון שגורמת לפגיעה חמורה בכלכלה המודרנית, יכולת המשק להתפתח ובסופו של דבר פוגעת בכלכלת המדינה ובציבור הרחב, אך במקרה זה הפגיעה היא חמורה יותר משום העובדה שמדובר בתרמית רחבת היקף שבוצעה בקשר למכרז ההחלף, מכשיר פיננסי שבו משתמש משרד האוצר לצורך ניהול החוב הממשלתי וייעול תזרים המזומנים של המדינה.

מדובר במכרז ראשוני, היקפי פעילות גדולים (מאות מיליוני ש"ח), בשונה מפרשיות אחרות שנדונו בפני בית משפט זה. מדובר בעיוות שערי ניירות ערך הסחירים ביותר בשוק, עיוות מחירי אג"ח ממשלתי.

לסיכום פרק זה, ביקשה עו"ד תירוש להדגיש את העובדה שבצע כסף טהור היה המניע שהניע את הנאשמים לבצע את המעשים בהם הורשעו, הרצון להשיא את רווחי בית ההשקעות וכנגזר מכך, את הרווחים שהם זכאים לקבל כעמלה מבית ההשקעות.

כל אלה מחייבים את בית המשפט, על פי הדיון, ליתן משקל נכבד לערכים של הלימה והרתעה, בהינתן העובדה שמדובר במקרה חריג בחומרתו ובהיקפיו.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

עו"ד תירוש הוסיפה וציינה כי התביעה תעתור בנוסף להצטברות הענישה בשלוש הפרשיות אף אם באופן חלקי, בשל העובדה שמדובר בפרשיות שונות ונפרדות.

באשר לרכיב של חלוף הזמן, ביקשה ב"כ המאשימה לטעון כי מבלי להקל בו ראש, משקלו של זה צריך להיות מוגבל, הן משום חומרת מעשי הנאשמים והן משום העובדה שמורכבות המעשים הקשתה מאוד על הליך החקירה עד להתגבשותה של תשתית ראייתית נדרשת לצורך הגשת כתב האישום.

מכל מקום, עו"ד תירוש ביקשה לבחון אלמנט זה של חלוף הזמן רק לאחר קביעת מתחם העונש בכל אחד מהאישומים ורק לאחר שבית המשפט יקבע מהו העונש ההולם בתוך המתחם לגבי כל אחד מהאישומים. או אז, יוכל בית המשפט, אם ימצא לנכון, לעשות כן ולתת את המשקל הראוי לאלמנט של חלוף הזמן.

כאמור באישום הראשון הורשעו הנאשמים בחמש עבירות תרמית, לגבי 5 איגרות חוב, וב-3 עבירות של קבלת דבר במרמה, בנסיבות מחמירות, כאשר מכרז ההחלף עמד ברקע והפגיעה בערכים המוגנים היא חריגה מעבר למקרים אחרים, כאשר הנאשמים במעשיהם נווטו תמחורם של ניירות סחירים ביותר - האג"ח הממשלתי. מדובר בפגיעה במכשיר פיננסי של המדינה והשלכות הפגיעה בו הינן מרחיקות לכת. נטען כי הנאשמים פעלו תוך שימוש במאות מיליוני ש"ח, בשונה מפרשות אחרות שנדונו בבית המשפט לרבות פרשת מנופים (שם פעלו בסכום של 17 מיליון ש"ח), פרשת מליסרון (שם פעלו בסכום של 24 מיליון ש"ח) ופרשת אי.די.בי (שם פעלו בסכום של 20-42 מיליון ש"ח).

מדובר בפעילות שהשפעתה לא רק היתה על ניירות הערך אלא על כלל השוק הנוזל והעמוק, מדובר בפעילות שייקרה את ההצעות לאוצר המדינה, פעילות שיש בה כדי להדיר את רגלי המשקיעים ממכרזי ההחלף.

זאת ועוד, ב"כ המאשימה ביקשה להדגיש את העובדה שבכיר האוצר שהיה ממונה על תחום זה ביקש להתייעץ דווקא עם הנאשם לגבי מכרז ההחלף, והנאשם ציין בפניו של הבכיר שהמחיר בשוק הוא נקי ומזוכך, בעודו מסתיר בפני נציג האוצר את מעורבותו שלו בנייר ואת העובדה שמדובר במצג שקרי של הנאשם בפני נציג האוצר.

עו"ד תירוש ביקשה לאבחן בין שני הנאשמים בכל הנוגע לקביעת מתחם העונש ההולם וגם בכל הנוגע לעונש הראוי להטילו על כל אחד מהנאשמים.

ההצדקה לאבחנה בין שני הנאשמים מבוססת על השוני בין השניים הן ברכיב הבכירות, הן ברכיב התמריץ והן ברכיב הדומיננטיות, כאשר בכל אלה משקלו ומעמדו של נאשם 1 עולים על

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

אלה של נאשם 2, כפי שבית המשפט נוכח לדעת לאחר שמיעת הראיות ובהתאם לקביעת בית המשפט בהכרעת הדין.

מדובר ברווח כספי של עשרות מיליוני ש"ח שהופק כתוצאה מפעילות הנאשמים, יותר מאשר בכל תיק אחר שהובא לפני בית משפט זה.

עו"ד תירוש הפנתה בנדון לשיחה שנערכה בין שני הנאשמים לאחר סיום האירועים נשוא האישומים, כאשר הם דנים ביניהם בשאלה כמה רווח הפיקו מפעילות זו, ותשובתם היתה שהרווח שהופק הינו בסכום של 75-90 מיליון ש"ח!

ב"כ המאשימה ביקשה גם להדגיש את העובדה שהנאשם 1 קיבל בשנים הרלוונטיות פרמיה בסכום של 65 מיליון ש"ח, בעוד שנאשם 2 קיבל פרמיה בסכום של כ-20 מיליון ש"ח.

חריגות מקרה זה מאותם מקרים שנדונו בפסיקה מוצאת ביטויה גם בעובדה שבתיקים אחרים פעלו הנאשמים להציל את החברה שהיא אולי מפעל חייהם או לשפר את מעמדה של החברה או אף להשיא את רווחיה של זו, או לסייע בידי חבר, אך בשונה ממקרים אלה, במקרה הנוכחי מדובר בתמריץ של בצע כסף בלבד, ומכאן שחומרתו של תיק זה בולטת ביחס לכל התיקים האחרים.

עתירת המאשימה למתחם באישום הראשון

עו"ד תירוש ביקשה להפנות להוראות הדין הקובעות את העונש המירבי על עבירת תרמית, עונש של עד 5 שנות מאסר כאשר היא מוסיפה ומציינת שמדובר ב- 5 עבירות, ומדובר במקרה החמור ביותר לעמדת המאשימה ועל כן היא עתרה לקבוע מתחם ענישה של 3.5-5.5 שנות מאסר ביחס לנאשם 1 ואילו לגבי נאשם 2, 3-5 שנות מאסר.

באשר לנסיבות שעל בית המשפט לבחון לגבי כל אחד מהנאשמים (הפגיעה של העונש בנאשם, הנזק שנגרם לנאשם מביצוע העבירה, התנהגות החיובית של הנאשם ותרומתו לחברה, חלוף הזמן ונסיבות נוספות), על בית המשפט לקבוע משקל מתון לנסיבות אלה.

מדובר בעבירות שקשה מאוד לחשוף אותן ולבסס תשתית ראייתית להגשת כתב אישום ומכאן שאם בית המשפט יבחר לתת משקל לנסיבות אלה, הדבר צריך להיעשות בתוך המתחם עצמו.

ב"כ המאשימה עתרה להטיל על נאשם 1 קנס כספי בסך 5 מיליון ש"ח בגין אישום זה ועל נאשם 2 קנס כספי בסך של 2.5 מיליון ש"ח.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

עתירת המאשימה למתחם באישום השני

ב"כ המאשימה עתרה לקבוע מתחם ענישה של שנה עד 3 שנים לגבי נאשם 1, ושל שנה עד שנתיים לגבי נאשם 2, כאשר ברכיב הקנס היא עתרה לחייב את נאשם 1 בקנס של מיליון ש"ח ובעוד שאת נאשם 2 בקנס של חצי מיליון ש"ח.

עתירת המאשימה למתחם באישום השלישי

ב"כ המאשימה טענה שמדובר באישום חסר תקדים, של רווח שהפיק הנאשם 1 על חשבון בית ההשקעות פסגות, כל זאת ביחס לפרשיות אחרות שנדונו בבית משפט זה ועל כן היא עתרה לבחינת מקרה זה באופן המתחייב מהנסיבות המחמירות המיוחדות אותו.

ב"כ המאשימה עתרה לקביעת מתחם ענישה של 1.5 עד שלוש שנות מאסר לגבי הנאשם ועתרה להטלת קנס כספי בסך של 2 מיליון ש"ח.

כמו כן עתרה ב"כ המאשימה לקביעת חלף קנס משמעותי, זאת בנוסף לעונש מאסר מותנה.

תמצית טיעוני ב"כ נאשם 1 לעונש

49. ב"כ הנאשם 1 הגישו כאמור סיכום טיעונים לעונש בכתב וזאת לאחר שהשלימו את הטיעון בעל פה ומכאן כאמור החלטתי לפרט בתמצית את עיקר טיעוני ב"כ נאשם 1 לעונש.

עו"ד נגב ביקשה להדגיש בפתח טיעוניה שמדובר במקרה חריג ויוצא דופן שמתאפיין במספר נסיבות ושיקולים שמחייבים התייחסות מקילה ומתחשבת בהתייחס להצטברות נסיבות מקלות כבדות משקל במקרה זה.

עו"ד נגב ביקשה לטעון שמדובר בעינוי דין מתמשך שנגרם לנאשם משך שנים רבות מאז קרות האירועים נשוא כתב האישום, חלוף זמן שמהווה שיקול משמעותי לקולא, לעצם קביעת מתחם הענישה ואף לסטייה ממתחם הענישה.

מדובר בשיהוי ניכר על ידי הרשות החוקרת וזאת יש להזכיר שכתב האישום הוגש כנגד הנאשם בשנת 2014 בנוגע לאירועים שתחילתם בשנת 2007 ויש להדגיש כי הנאשם ויתר על זכותו לשימוע כך שהעיכוב בהגשת כתב האישום היה כולו פועל יוצא של התנהלות לא ראויה מטעם המאשימה.

מדובר בעינוי דין חריג בחומרתו ובהיקפו שנגרם לנאשם שלא באשמתו.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

עו"ד נגב טענה כי מדובר בכתב אישום שהוגש כנגד נאשם זה והנאשם האחר ואילו כל שאר הבכירים והפעילים בבית ההשקעות לא הואשמו על ידי הפרקליטות. עו"ד נגב הדגישה כי מדובר בהרשעה תקדימית של נאשמים ששימשו שכירים בבית ההשקעות שיושבים על ספסל הנאשמים לבדם ללא מנהלי בית ההשקעות, וחרף העובדה שבית המשפט דחה את הטענה לאכיפה בררנית, הרי אין בעצם דחיה זו כדי לאיין את משקלה של הטענה ככל שזו רלוונטית לעניין העונש.

כמו כן, אין חולק בדבר העובדה שבית ההשקעות היה מעורב באופן ישיר בפעילותם של הנאשמים במסחר, בית ההשקעות היה מדווח, הפעילות נעשתה באמצעות כספי הנוסטרו של בית ההשקעות, תוך דיווח בזמן אמת למנהלי בית ההשקעות, על כל צעד ושעל ועל כל פעולה שבנדון ולבטח בכל הנוגע למכרז ההחלף, דיווח שאף המאשימה אינה מתכחשת לו.

עוד נטען על ידי ההגנה שבית המשפט מצא לנכון לזכות את הנאשם מחלק מהמעשים שיוחסו לו לרבות בכל הנוגע לנייר 217.

כן הודגשה העובדה שמדובר באג"ח ממשלתי, כל כך עמוק ומבוסס בשוק, עד שקשה עד מאוד, אם בכלל, לגרום לעיוות בנייר זה שלא יתוקן תוך פרק זמן קצר של דקות ספורות.

מדובר בפעילות כלכלית טרום מכרז החלף, כאשר הנאשם ביקש להיערך לקראת פעילות זו, ולא נטען שההיערכות לפעילות במכרז ההחלף אינה לגיטימית, היתה הצדקה כלכלית לפעילות בשלב טרום המכרז. מדובר במכרז ראשוני שחרף העובדה שהנאשם 1 סבר באותה עת שהוא מתמצא בכלי פיננסי זה, הרי אין מחלוקת בדבר העובדה שלכל אורך הדרך, משרד האוצר שמר לעצמו את הזכות לבטל את המכרז בכל רגע נתון, כך שלא היתה כל ודאות בקרב הפעילים בשוק שפעילות המסחר בשלב טרום המכרז, היא תשיא את רווחיהם של אותם פעילים.

עו"ד נגב הפנתה בנדון לשיחה הממושכת שנערכה בין הנאשם 1 לבין מנהלו דאז מר ורמוס, בה דיווח הנאשם לורמוס אודות הכוונה להשתתף במכרז ההחלף, דיווח לו אודות הפעילות שבכוונתו לבצע בשם בית ההשקעות ובכספי בית ההשקעות, דיווח לו לגבי היכולת להשיא רווחים כתוצאה מפעילות זו, דיווח לו על היתרונות שיש לבית ההשקעות על פני שחקנים אחרים בשוק ובעצם לא הסתיר ממנו דבר וחצי דבר, כך שגם אם בית המשפט דחה את הטענה של אכיפה בררנית, הרי הדעת נותנת שזה יהיה בלתי צודק בעליל אם הפרקליטות תקל עם המנהל הבכיר והממונה על הנאשם ותפנה את עניינו להליך המנהלי, בעוד שלגבי הנאשם עצמו, לא רק שהעמידה אותו לדין פלילי אלא היא עותרת להטלת עונש של שנות מאסר ארוכות ללא כל הצדקה, ולבטח שלא באופן מידתי ביחס לחלקו של הנאשם אל מול חלקו של המנהלים הבכירים (רועי ורמוס ושי ירון).

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

עוד הוסיפה עו"ד נגב שההרשעות נשוא האישום הראשון והשני הן הרשעות של הנאשמים שפעלו כשכירים בבית ההשקעות, ומכאן הפן התקדימי של ההרשעה. כמו כן הכלל שנקבע בפסיקת בית משפט העליון וגם בבית משפט זה הוא שכלל שמגמת ההחמרה בעבירות כלכליות מוצדקת היא, הרי יש ליישמה באופן הדרגתי ומכאן שיש ליתן את הדעת על כך שהעבירות נשוא כתב האישום הן עבירות שקדמו בזמן לאותה פסיקה מחמירה שנקבעה על ידי בית המשפט בשנים שלאחר מכן.

טענת ההגנה שמדובר בהרשעה תקדימית היא רלוונטית גם לטיעון המאשימה שהנאשמים עשו שימוש בגודל בית ההשקעות, בעוצמה ובאגרסיביות שלו כדי לפעול במסחר במטרה לשרת את האינטרס של בית ההשקעות, אך יש לזכור שהעוצמה והגודל אינם של הנאשמים, אלא של בית ההשקעות, והפעילות בוצעה על דעת בית ההשקעות ולא בניגוד לרצונו, מה עוד שמדובר במכרז תקדימי.

ב"כ הנאשם הוסיפה וטענה שמדובר בהרשעה גבולית, שהרי גבולות עבירת התרמית אינם ברורים דיים, הרשעה גבולית במובן של קביעת כוונה על יסוד אמירות בשיחות, גבולית ביחס לניתוח הפעילות במסחר וגבולית ביחס לעובדה שהמצב הנורמטיבי בפרשנות המשפטית הראויה לקה בחוסר בהירות בעת הרלוונטית בשנת 2007.

עו"ד נגב עוד ביקשה להדגיש את העובדה שהנאשמים זוכו מביצוע בצוותא של תכנית תרמית עם הנאשמים מדויטשה בנק, כך שמדובר בפעילות תרמית שבוצעה על ידי גורם אחד בלבד, הנאשמים זוכו גם בנייר 217 שבו היתה הפעילות המשמעותית ביותר, הנאשמים זוכו מפעילות בחלק מהימים בשלושה ניירות אחרים, מה עוד שלגבי נייר 5501, בניית הפוזיציה החלה עוד בראשית שנת 2007, כאשר אין מחלוקת בדבר העובדה שמדובר בפוזיציה לונג שלא היתה קשורה כלל ועיקר למכרז ההחלף באותה עת.

עו"ד נגב הפנתה את בית המשפט לעובדה שבוצעה על ידי הנאשמים, לפחות באופן חלקי, פעילות מסחר נוגדת וממתנת שמטעם ההגנה מפחיתה מעוצמת התרמיתיות והתכנון, אין גם להתעלם מהעובדה שמדובר בעסקאות אמיתיות שבוצעו במהלך עסקים רגיל. מדובר בפעילות חסרת השפעה בטווח הארוך באג"ח ממשלתי ככלל וגם במקרה זה.

ההגנה הוסיפה וטענה שעל פי הכרעת הדין לנאשמים היה סוג של מניע מעורב, הכוונה למניע כלכלי לטובת פסגות, זאת בנוסף למניע של התחרות והרצון לנצח. באשר לנזק שנגרם לאוצר, נטען על ידי ההגנה שלא נגרם נזק של ממש.

באשר לאישום השני, הדגישה ההגנה שהטיעונים הרלוונטיים לאישום הראשון יפים הם גם לגבי האישום השני (שיהוי ועינוי דין, נסיבות גבוליות וראשוניות, העדר הצדקה לענישה

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

הרתעתית, נטילת סיכון כאלמנט מפחית תרמיתיות, פער בין כתב האישים להרשעה, הנחת מטרה מעורבת לטובת הנאשמים, אכיפה בררנית, פעילות נוגדת).

באשר להרשעה בהעלאת נייר משער של 17 עד לשער של 25, נטען שהנייר ממילא היה מגיע לשער של 25, נטען שלא הוכח הרווח שהפיקו הנאשמים בפעילות התרמיתית והראיה ששער דלק נדל"ן המשיך לעלות. נטען שהעברת העסקה בתוך הבורסה מבלי לסמנה היתה באחריות דלק נדל"ן ולא באחריות פסגות, נטען שהעסקה היתה טובה עבור דלק נדל"ן.

באשר לאישים השלישי, נטען שמדובר בגבוליות בגזרת הפרת האמונים, כך מבקשת ההגנה לראות את קביעות בית המשפט בהכרעת הדין.

נטען על ידי ההגנה שהנאשם לא היה עובד כלל של בית ההשקעות, אלא עובד לפי הסכם ומכאן הגבוליות והראשוניות. עוד נטען שהנזק שנגרם מביצוע העבירה נמצא ברף הנמוך ולא מצדיק החמרה בענישה.

עוד נטען שעצם ההרשעה בהשפעה תרמיתית על שער המק"מ היא קביעה ראשונית ותקדימית ולבטח מדובר בהשפעה קצרת טווח.

בנוגע לקביעת מתחם הענישה, הפנתה ההגנה גם לפסקי הדין העיקריים שניתנו בבית משפט זה ונדונו בהמשך בבית משפט עליון וביקשה להדגיש את העקרונות המנחים שנקבעו בהלכה הפסוקה לרבות עיקרון ההדרגתיות. נטען שכקביעת בית המשפט העליון בפרשת מנופים, עבירת גניבה בידי מורשה היא חמורה יותר מעבירת התרמית ומכאן שצריך להטיל על הנאשם עונש חמור פחות מאשר העונש שהוטל בפרשת מנופים.

ההגנה ביקשה לאבחן מקרה זה לקולא ביחס לפסיקה בתחום ניירות ערך (עניין נאור ועניין ישטק, עניין בולוס, פרשת טמפו, צפיר, מליסרון, אי.די.בי ומנופים).

ההגנה התייחסה לכל אחת ואחת מפרשות אלה תוך אבחון נסיבות אותה פרשה והשוואתן למקרה זה, בהיבטים של תכנון, בהיבטים של היקף ההשפעה, בהיבטים של חשיבות מיעוט הרוכשים, קיומו של אינטרס כלכלי ישיר, היבט גבוליות, מעמדו של המבצע ובעצם לפי כל פרמטר רלוונטי אחר.

ההגנה מיקדה את טיעוניה בפרשת מליסרון וטענה כי המקרה שם הוא הקרוב ביותר למקרה הנוכחי (כבר בשלב זה אציין שדעתי שונה בתכלית מעמדת ההגנה ועל כך ארחיב בהמשך).

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

ההגנה עתרה להטלת מתחם ענישה מקל יותר מאשר בפרשת מליסרון, מה עוד שבענייננו נטען שמתקיימים שיקולים כבדי משקל של חלוף זמן ושיהוי, אכיפה בררנית ויתר הנסיבות שפורטו על ידי ההגנה.

עוד נטען שגם אם בית המשפט יקבע שפרשה זו חמורה יותר, הדבר צריך לתת את ביטויו בתוך המתחם שנקבע במליסרון.

באשר לקביעת העונש בתוך המתחם, הפנתה ההגנה לכך שלא מתקיימים בענייננו שיקולי הרתעה ייחודיים בשונה ממקרים אחרים, שהרי מדובר במי שעבדו כשכירים בשרות פסגות ולטובת פסגות, סוחרים שכירים שפעלו בכובעם ככאלה במסגרת תפקידם ובמהלך עסקים רגיל שלהם. ההגנה מפנה לנסיבות האישיות של הנאשם, קורות חייו, השכלה גבוהה, רקע תעסוקתי, עדי האופי שהעידו לטובת הנאשם, מפנה לפגיעה של העונש בנאשם ובמשפחתו, לנזקים שנגרמו לשמו הטוב, להתנהגות החיובית ולתרומה לקהילה, מפנה לחלוף הזמן, לעובדה שלא נוהל הליך סרק, לעובדה שהנאשם זוכה מחלק מהמעשים.

באשר לעתירת המאשימה לעונשים מצטברים אף אם בחלקם, הרי זו עתירה שאינה מידתית ולא עומדת ביחס לפסיקה קודמת, עתירה לענישה מחמירה ומוגזמת ועל כן ההגנה עותרת לדחות את עמדת המאשימה בנדון. גם סכומי הקנסות שנקבו על ידי ב"כ המאשימה הינם מוגזמים ביותר ויש לדחות עמדה זו.

תמצית טיעוני ב"כ נאשם 2 לעונש

50. עו"ד קוסטליץ ציין בפתח טיעונו שטיעוני ב"כ הנאשם 1 יפים הם גם לעניין מרשו, ככל שאלה מתייחסים לאישומים הראשון והשני.

תחילה ביקש הסנגור לציין את זיכוי של הנאשם מחלק מהמעשים המיוחסים לו, את העובדה שהתכנית התרמיתית והקשר מול דויטשה בנק אינם חלק מהרשעת הנאשם, עוד ביקש לציין את העובדה שמכרז ההחלף היה מכשיר פיננסי חדש שלא היה מוכר לשוק ולראייה נציג בכיר ממשרד האוצר מצא לנכון להתייעץ עם הנאשם 1 אודות מכשיר זה.

עוד הדגיש הסנגור את העובדה שיש לזכור שמדובר בתקופה אחרת לחלוטין שבה היו נהוגות נורמות שונות מאלה שנהוגות היום, מדובר בשנת 2007 או אז המציאות הנורמטיבית הנהוגת, כפי שזו השתקפה בעיני הסוחרים והפעילים בשוק ההון, היתה שונה בתכלית מזו הנהוגת היום, כך צריך לראות ולבחון את המעשים בעיניים של אותה תקופה ולא לפי שהם נראים היום.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

בעניין זה הפנה הסנגור לפרשת בזיז בה נקבע על ידי בית משפט זה שככל שמדובר בעבירה תקדימית הרי זו מצדיקה הסגה של ערך ההרתעה, משום העובדה שמדובר בהטלת סנקציה ראשונית ותקדימית.

כמו כן ביקש עו"ד קוסטליץ להדגיש את קביעתו של כב' השופט רובינשטיין בפרשת מליסרון על הצורך בעריכת אבחנה בין מי שפעל ממניע כלכלי לזה שפעל רק ממניע תרמיתי והרי במקרה שלנו אין טענה שפעילות הנאשמים נבעה מתוך מניע תרמיתי בלבד, שהרי מדובר במי שהיו סוחרים שכירים של בית ההשקעות, שלא הסתירו דבר וחצי דבר מפעילותם ממנהליהם ואף קיבלו את אישורם של אלה ואת ברכת הדרך מצידם לפעול בדרך שבה פעלו כאשר רק הנאשמים הם אלה שנותנים את הדין על ספסל הנאשמים על מעשים אלה.

הסנגור ביקש להדגיש את העובדה שלא הוכח קיומו של נזק קונקרטי במקרה זה, לכל היותר מדובר בנזק כללי ורוחבי.

עוד טען הסנגור שמדובר בהצעות הטובות ביותר מבחינת המחיר שניתנו על ידי הנאשמים מבין כל שאר ההצעות, ולראייה האוצר בחר בהצעת הנאשמים.

באשר למשקל שיש ליתן לטענה של הגנה מן הצדק, הרי בית המשפט צריך לקבוע את משקלה של טענה זו ביחס לקביעות בהכרעת הדין שם מצא בית המשפט לקבוע שורמוס ושי ירון היו מודעים לכל הפעילות שבוצעה על ידי הנאשמים, היו שותפים לכל הפחות לדיווחים בדיעבד, בזמן אמת ולעיתים עוד לפני ביצוע פעולות המסחר. הדבר נכון לגבי האישום הראשון והשני.

משלא הועמדו המנהלים הבכירים לדין, הרי אין הצדקה להטיל ענישה מחמירה דווקא על אותם סוחרים שכירים שפעלו בשקיפות ותוך דיווח בזמן אמת למנהלי בית ההשקעות.

הסנגור הוסיף וטען שהחלת דוקטרינה זו יש בה כדי להשפיע לא רק על העונש הראוי בתוך המתחם, אלא אף על קביעת נקודת ההתחלה ונקודת הסוף של המתחם והפנה בעניין זה לפרשת גוטסגינר.

גם ב"כ נאשם 2 הדגיש את עינוי הדין שהיה מנת חלקו של הנאשם, חלוף 3 שנים מסיום החקירה עד להגשת כתב האישום.

בסופו של דבר, טען ב"כ הנאשם 2, שראוי לקבוע מתחם ענישה שנע בין מאסר בעבודות שרות לבין מאסר למספר חודשים ספורים, כאשר עתירת הנאשם הינה לסטייה לקולא ממתחם זה, כפי שנעשה בפרשת רובינסון.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

באשר לגובה הקנס, הפנה ב"כ הנאשם 2 לעובדה שהנאשם אינו עובד מזה כשנתיים, הפנה למסמכים הרפואיים המעידים על בעיותיו הרפואיות, ניתוחים שעבר בגבו ועל המגבלות בתנועה מהן סובל.

דברי הנאשמים בבית המשפט

51. דברי הנאשם 1

הנאשם פתח את דבריו בבית המשפט בציון העובדה שלדידו חייו מתחלקים לשני חלקים, הראשון החיים לפני ה-1.2.2010, התאריך בו נפתחה החקירה והשני הוא החיים לאחר ה-1.2.2010, כאשר חרף העובדה שמדובר בפרק זמן של 7 שנים מאז, הרי מדובר בתקופה הארוכה והדומיננטית שעבר הנאשם בחייו, כאשר כל מה שנותר לו מהחיים מהתקופה הקודמת הינו בגדר זיכרון עמום וחולף.

הנאשם העיד על עצמו שהיה אדם צעיר, נשוי באושר, עם ילד, מלא באופטימיות וחייו הפכו לסיוט ארוך ומתמשך שמאפיל לא רק על חייו שלו, אלא גם על חיי אשתו וילדיו, הוריו, חבריו וכל הסובבים אותו.

הנאשם הרחיב בתיאור עינוי הדין והסבל שנגרם לילדיו בעיקר, להוריו המבוגרים ולחוסר יכולתו להתמודד עם העולם החיצון, בו הוא הוצג כעבריין, תיאור שנוגד באופן מוחלט את תפיסתו העצמית וכל שמבקש הוא שתינתן לו האפשרות לתקן את הנזקים שנגרמו לו ולמשפחתו.

52. דברי הנאשם 2

נאשם זה בחר להגיש את דבריו בכתב לבית המשפט (נ/8), הוא פתח פנייתו בכך שהוא מקבל את הכרעת הדין במלואה, או אז המשיך לפרט אודות עבודתו בבית ההשקעות, כאשר לא היתה לו כל כוונה לבצע פעולת מסחר בלתי תקינה בוודאי שלא פלילית, פירט לגבי תחילת החקירה בתיק ב-1.2.2010, שמבחינתו זה הוא יום טראומתי בחייב ומיום זה חייו לא חזרו למסלולם הרגיל, הוא אב לשלושה ילדים שסבל במשך 7 השנים האחרונות מהכפשות והלבנת פנים מאותן כתבות בתקשורת.

הנאשם העיד על עצמו כמי שזכה להערכה מקצועית רבה מהממונים עליו, בכל תקופת עבודתו בבית ההשקעות, אך מרגע פרוץ החקירה ועד לרגע זה לא פנה איש מבית ההשקעות לשאול לשלומו או לבדוק את מצבו או אף להציע כל עזרה.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

הנאשם פירט לגבי חייו כאדם נורמטיבי שגדל בבית להורים שעבדו קשה כל חייהם גם במסגרת פעילות קהילתית התנדבותית. פירט לגבי הבעיות הבריאותיות שחוה אביו בתקופה האחרונה, גם הוא עצמו חווה התדרדרות במצבו הבריאותי, עבר מספר ניתוחי גב, שאינם בגדר סוף פסוק בשלב זה ויש לו יסוד להאמין שהתנהלות ההליך המשפטי כנגדו מעצימה את בעיותיו הבריאותיות.

הנאשם הוסיף וציין כי בשנתיים האחרונות הוא הדיר את רגליו באופן מוחלט מכל פעילות בשוק ההון, ביקש להדגיש את השינוי שחל בו מאז פתיחת החקירה בתיק זה, עד אשר הוא מתקשה לזהות את עצמו בטרם תחילת הפרשה ורואה בעצמו כאדם בוגר יותר, מנוסה, שקול אך עם זאת נושא צלקת אדירה מהתקופה הקשה בחייו.

דיון והכרעה

53. סימן א' 1 לחוק העונשין שכותרתו "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה" מכתיב את האופן שבו יגזור בית משפט את עונשו של מי שהורשע בדין. כך, העיקרון המנחה בענישה הוא "קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו" (סעיף 40ב לחוק העונשין).

תיקון 113 לחוק העונשין (להלן: "תיקון 113") יצר מנגנון תלת שלבי בעת גזירת העונש: **בשלב הראשון**, על בית המשפט להכריע בשאלה האם העבירות בהן הורשע הנאשם מהוות אירוע אחד או מספר אירועים וכתוצאה מכך האם יש לקבוע מתחם ענישה אחד או מספר מתחמים.

בשלב השני בית המשפט נדרש לקבוע את מתחם העונש ההולם (סעיף 40ג לחוק העונשין) זאת בהתאם לעיקרון המנחה - הלימה בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (סעיף 40ב לחוק העונשין). בנוסף, יתחשב בית המשפט בשלושה פרמטרים נוספים, הכל כאמור בסעיף 40ג(א) לחוק העונשין: ראשית בערך החברתי אשר נפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו; שנית, במדיניות הענישה הנהוגה; ושלישית בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין.

בשלב השלישי, על בית המשפט לגזור את דינו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם, זאת בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40יא לחוק העונשין, אולם בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור רשאי בית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם (סעיף 40ג(ב) לחוק העונשין).

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

54. השלב הראשון - ריבוי עבירות

בהתאם לסעיף 40 לחוק העונשין על בית המשפט להכריע, תחילה, האם העבירות בהן הורשע הנאשם מהוות אירוע אחד או מספר אירועים וכפועל יוצא מכך האם יש לקבוע מתחם ענישה אחד או יותר. המבחן הרלוונטי שנקבע בפסיקה בהקשר לקביעת מספר האירועים הינו מבחן הקשר בין העבירות בהן הורשע הנאשם, כאשר ככל שמדובר בקשר רופף בין העבירות או בהיעדר כל קשר ביניהן, הנטייה תהיה לקבוע מתחמי ענישה שונים, בעוד ככל שמדובר בקשר ענייני הדוק בין המעשים המיוחסים לנאשם והעבירות בהן הורשע תהא הנטייה לקבוע מתחם ענישה אחד, הכל בהתאם לנסיבות המקרה הרלוונטיות (ראו ע"פ 1261/15 מדינת ישראל נ' דלאל (3.9.2015)).

במקרה שבפניי ברי כי כל אחד משלושת האישומים דן באירוע נפרד, מדובר באישומים אשר כל אחד מהם מתייחס לתקופת זמן שונה, למסכת עובדתית שונה ולמעשים השונים בתכלית. לפיכך, יש מקום לקבוע מתחם ענישה הולם ביחס לכל אחד משלושת האישומים ולהלן אדון בכל אחד משלושת האישומים בנפרד.

א. האישום הראשון - מכרז ההחלף - נאשמים 1 ו-2

השלב השני - קביעת מתחם העונש ההולם

הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו

55. במסגרת האישום הראשון הואשמו שני הנאשמים ב-3 עבירות על סעיף 415 לחוק העונשין - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, ביצוע בצוואת וב-5 עבירות על סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך - השפעה בדרכי תרמית על תנודות שערי נייר ערך, ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, ביצוע בצוואת.

56. בכל הנוגע לעבירת ההשפעה בדרכי תרמית על תנודות שערי נייר ערך לפי סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך, הרי שרבות כבר נכתב בפסיקה ובספרות בדבר תכלית הוראת חוק זו והיא הגנה על ציבור המשקיעים מפני התערבות מלאכותית בשוק ההון, תוך מניעת הענקת יתרון בלתי הוגן לשחקנים מסוימים על חשבונם של שחקנים אחרים, שמירה על כללי משחק הוגנים, הכל במטרה לשמור על שוק הון הוגן, יעיל ואמין.

בכל אחד משלושת האישומים בתיק דנן מיוחסת לנאשמים עבירת המניפולציה לפי סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך, מדובר באיסור על התערבות בשוק ההון שיש בה כדי להשפיע על שער נייר הערך בדרכי תרמית.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

בבסיס האיסור הקבוע בסעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך עומדת אותה התכלית של שמירה על שוק ההון יעיל והוגן ועל אמון הציבור בו. תכלית זו מתבססת על כך שמחיר השוק של ניירות הערך מהווה שיקול משמעותי של משקיע בבואו לסחור בנייר ערך או להימנע ממסחר בו בעוד ציפיותו הלגיטימית של המשקיע היא שמחיר נייר הערך העומד לנגד עיניו, במסגרת המסחר בבורסה, מבטא את ערכו האמיתי של אותו נייר ערך המשקף היצע וביקוש כלכליים בשוק, ערך שאיננו מעוות עקב פעילות מניפולטיבית של גורמים מסוימים בשוק אשר מנצלים מידע המצוי בידם, או עוצמה המצויה בידם, להשפעה על שער הנייר באופן אשר ייטיב עמם.

עבירת ההשפעה בדרכי תרמית משפיעה על מחיר נייר הערך באופן שמחיר זה אינו משקף עוד את ערכו הכלכלי בהתבסס על מידע כלכלי המצוי בשוק וכוחות היצע וביקוש, אלא מעוות הוא על ידי אותה מניפולציה וניסיון להשפיע על מחירו. התערבות שכזו בשוק ההון פוגעת כאמור בכלל המשקיעים בשוק, הן במתוחכמים שבהם והן באלו שאינם מתוחכמים, היא פוגעת ביעילות שוק ההון, באמון המשקיעים בו ובהגנותו של המסחר, אלו הם הערכים הבסיסיים החשובים ביותר בהתנהלותו של שוק ההון תקין ויעיל.

ראו לעניין זה רע"פ 2184/96 חרובי נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 114, 122 (1998):

"התכלית המונחת ביסוד איסור פלילי זה הינה הגנה על ציבור המשקיעים והבטחת אמון הציבור בשוק ניירות הערך (ראה ע"פ 5052/95 הנ"ל [1]). לשם כך יש להבטיח, בין השאר, כי מחירו של נייר ערך בשוק ייקבע על-ידי כוחות היצע והביקוש, ללא השפעות בדרכי תרמית על תנודות השער (ראה י' ניצני, ד' קרת "הבורסה לניירות-ערך והמערכת השיפוטית - הטיפול במניפולציה בניירות-ערך" [8]). מטרתו של סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך להביא לידי כך כי תנודות בשער יסקפו ביקוש והיצע הנגזר מערכו הכלכלי של נייר הערך ותוחלת הרווח הצפוי מן ההשקעה בו, ולא ביקוש והיצע מלאכותיים, המשקפים ניסיון להשיג רווח מהיר שאין לו אחיזה בנתונים כלכליים (...)"

אף בע"פ 8465/15 בן זקן נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (12.9.2016) (להלן: "פרשת מנופים") חזר בית המשפט העליון על התכליות הללו ועל הלכות קודמות בעניין [ההדגשות שלי, ח.כ.]:

"עד לחקיקת חוק ניירות ערך בשנת 1968 לא כללו דיני העונשין איסור מפורש על מעשי תרמית ומניפולציה בניירות ערך (ראו: יוסף ניצני ודניה קרת 'הבורסה לניירות ערך והמערכת השיפוטית - הטיפול במניפולציה בניירות ערך' עיוני משפט טו 609, 612 (1990)). התכלית המרכזית

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

המונחת בבסיס האיסור המופיע בהקשר זה כיום בסעיף 54(א) לחוק ניירות ערך, הינה 'הצורך בהגנה על אמון הציבור בכלל, ועל ציבור המשקיעים בפרט, בשוק ניירות הערך, בהגינות המסחר שבו, ביעילותו ובתקינותו [...] מטרת ההוראה בחוק היא גם לשפר את יכולתו של המשקיע הסביר לקבל החלטות על בסיס כל המידע הרלוונטי, תוך נטרול אותם גורמים שיש בהם כדי לעוות את המידע שבידי המשקיע [...]' (ע"פ 5383/97 טמפו תעשיות בירה בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(1) 557, 568 (2000); כן ראו: ע"פ 1027/94 זילברמן נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(4) 502, 514-515 (1999); זוהר גושן "תרמית ומניפולציה בניירות ערך: תאומים לא זהים" משפטים ל 598, 599-600 (2000) (להלן: גושן)).

וראו, בין היתר, גם ע"פ 5052/95 ואקנין נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 642, 655 (1996); ע"פ 1027/94 זילברמן נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(4) 502, 515 (1999); ע"פ 99/14 מדינת ישראל נ' מליסרון בע"מ, פסקה מה לפסק דינו של כב' השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין (25.12.2014) (להלן: "פרשת מליסרון").

57. במסגרת האישום הראשון הורשעו הנאשמים גם בעבירת קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 לחוק העונשין. נקבע בהכרעת הדין כי התקיימה הטעיה ברורה וחמורה של נציג האוצר, מדובר במצג שווא הנובע הן מהפעילות התרמיתית הפלילית שבוצעה על ידי הנאשמים בכוונה להשפיע על שערי ניירות הערך המשתתפים במכרז והן ממצג שווא במסגרת השיחות שהתקיימו בין אדרי לבין נציג האוצר בהן הציג עצמו אדרי כמנהל ברוקראז' פסגות מבלי להזכיר את ניהול הנוסטרו, גוף אשר מחזיק סכום משמעותי מהאג"ח ומתעתד להחליף במכרז ההחלף כמות משמעותית.

58. פגיעת הנאשמים בערכים המוגנים במסגרת המעשים שביצעו נשוא האישום הראשון היתה קשה וחמורה. הנאשמים פעלו במסגרת תפקידם בבית ההשקעות פסגות, מהגדולים בבתי השקעות בישראל, המנהל כספי ציבור בהיקפים עצומים של מיליארדי שקלים, כאשר הם מנצלים את אותה פוזיציה, את כוח המסחר העצום המצוי בידם ואת יכולת השפעתם על מחירי ניירות הערך בשוק באופן בוטה. הנאשמים פעלו, באופן ברור, מתוך כוונה להשפיע על שערי ניירות הערך נשוא מכרז ההחלף תוך ניצול גודלו, עוצמתו וכוחו של בית ההשקעות באופן בריוני.

שעה שעבירת התרמית וההשפעה על שערי ניירות הערך נעשית על ידי גוף כה גדול ועוצמתי ובהיקפים של מיליארדים, הרי שהפגיעה במחירי ניירות הערך וביעילותו של שוק ההון היא קשה, ואף קשה מנשוא שעה שאותה התרמית מבוצעת על ידי גוף מוסדי מהגדולים במשק,

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

משקיע מתוחכם אשר מנהל כספים של אחרים ומצופה, על אחת כמה וכמה, כי יתנהל בהתאם להוראות הדין.

לכך יש לצרף את אירוע ההון אשר לקראתו "נערכו" הנאשמים תוך ביצוע עבירות התרמית, הרי הוא מכרז ההחלף - מדובר באירוע הון משמעותי בשוק שמשמעותו מחזור חוב בהיקפים מהותיים, באמצעות מכשיר פיננסי זה מוחלפים מספר ניירות ערך שונים, משתתפים בו שחקנים גדולים ומשמעותיים בשוק ההון ובהיקפים משמעותיים, הכל תוך הסתמכות של אותם גופים משתתפים והן של משרד האוצר על מחירי השוק של ניירות הערך, מתוך ציפייה לגיטימית כי מחירים אלו משקפים את ערכם הכלכלי של אותם ניירות ואת ההיצע והביקוש של השחקנים בשוק ביחס אליהם. במסגרת מכרז החלף למחירי השוק יש חשיבות קריטית בכל הנוגע למכרז, לתוצאותיו, להצעות המוצעות על ידי המשתתפים במכרז, ליחס ההמרה ולכמות שמחליט האוצר להיענות לה וכיוב', אותה חשיבות של מחירי השוק היא שגרמה לנאשמים לפעול על מנת להשפיע עליהם.

בל נשכח כי מכרז ההחלף היה אותה עת מכשיר חדש, דובר במכרז השלישי במספר שהתקיים, כאשר הן האוצר והן השחקנים בשוק לא הכירו היטב את המכשיר, וכפי שצינתי בהכרעת הדין הרי ש"בנסיבות מעין אלו, כאשר ממילא שוררת בין השחקנים והמנפיק אי ודאות יחסית, ישנה חשיבות יתרה לאמיתות מחירי השוק אשר אמורים לשקף איזון כלכלי בין היצע לביקוש וליתן למשתתפים במכרז ולאוצר תמונת מצב נכונה" (פסקה 341 להכרעת הדין). הפגיעה הקשה באוצר באה לידי ביטוי הן בעבירת התרמית והן בעבירת קבלת הדבר במרמה, שהרי נוכח היותו של מכרז ההחלף מכשיר פיננסי חדש פנה האוצר להתייעץ עם הנאשם 1 כגורם מקצועי, התייעצות במסגרתה הוצג בפניו מצג שווא בדבר הפוזיציה של הנאשם.

עיוות מחירי השוק על ידי הנאשמים בסיטואציה מעין זו, שעה שהגוף המשפיע הינו גוף מוסדי מהגדולים בשוק והאירוע הינו מכרז החלף ראשוני, מכשיר פיננסי אשר עדיין נלמד על ידי הצדדים ואשר בו מוחלפים ניירות ערך בהיקפים עצומים, הינו חמור ביותר - מדובר בפגיעה אדירה וקשה בערכים המוגנים אשר פורטו לעיל - במשקיעים המשתתפים במכרז, באוצר, בשוק ההון עצמו, ביעילותו ובאמינות הציבור בו.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה על ידי הנאשמים

59. חומרת מעשיהם של הנאשמים והפגיעה החמורה והקשה בערכים המוגנים באה לידי ביטוי אף עת נבחנות הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות נשוא האישום הראשון, מדובר בנסיבות המנויות בסעיף 40ט(א) לחוק העונשין בהן יש להתחשב בעת קביעת מתחם העונש ההולם:

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 14-04-13643 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

א. התכנון שקדם לביצוע העבירה

הנאשמים עבדו כמנהלים שכירים בבית ההשקעות, נאשם 1 ניהל את תחום הברוקראז' בעוד שנאשם 2 סייע לו בעבודתו.

מכרז ההחלף נשוא אישום זה היה יוזמה של משרד האוצר שביקש להשתמש בו ככלי פיננסי לייעול ניהול החוב הממשלתי, מכשיר שהשימוש בו נעשה לראשונה אך זמן קצר לפני האירועים נשוא כתב האישום. כפי שציינתי בפרק קודם, הרי הממונה על כלי פיננסי זה מטעם משרד האוצר מצא לנכון להיוועץ עם הנאשם ולקבל דעתו בנוגע לכלי פיננסי חדשני זה, כך שניתן לומר שהנאשמים נערכו לקראת מכרז ההחלף לפי קביעות משרד האוצר.

מדובר בפרק זמן קצר של מספר ימים שבהם התנהלה הפעילות של הנאשמים הכל כפי שפורט בהכרעת הדין, 4 ימי מסחר לכל היותר.

מאידך אין להתעלם מהעובדה ששיחות בין הנאשמים לבין עצמם ובין הנאשם 1 לבין ורמוס כפי שפירטתי בהכרעת הדין, עולה באופן ברור כי הנאשם 1 תכנן את האופן שבו יערך בית ההשקעות לקראת המסחר בימים הקודמים למכרז באופן שישרת את מטרתו כפי שהצהיר עליה באותן שיחות.

זאת ועוד, הנאשם ידע להבהיר מספר ימים לפני המכרז אודות האופן שבו הוא מתכוון "לנצל" את פעילות המסחר לקראת המכרז באופן שיגדיל את הרווחים מפעילות זו תוך שימוש בשיטות המסחר כפי שנעשה הלכה למעשה על ידי הנאשמים בימים הרלוונטיים.

ב. חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה ומידת ההשפעה של אחר על הנאשם בביצוע העבירה

הנאשמים נשאו בכל האחריות לביצוע המעשים נשוא כתב האישום, הנאשמים אינם מכחישים את העובדה שהאופן שבו פעלו באותם ימים הינו תולדה של תכנון וביצוע שנקבעו על ידם באופן בלעדי ולא הוכתבו על ידי גורם אחר בבית ההשקעות.

הנאשמים ניסו לטעון להגנתם שהם דיווחו בזמן אמת למנהלי בית ההשקעות אך לא נטען על ידם שמילאו אחר הוראות שניתנו להם.

בקיאותו, מקצועיותו וניסיונו של נאשם 1 אף הוכרו על ידי אותו מנהל במשרד האוצר שביקש להיוועץ עמו לגבי האופן שבו יש להחדיר כלי פיננסי זה לשוק, כאשר במסגרת

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

אותה שיחת היוועצות הנאשם 1 הסתיר מפני אותו גורם אחראי במשרד האוצר את העובדה שבית ההשקעות משתתף במסחר באותם ניירות ערך ושהוא מתכנן את צעדיו לקראת מכרז זה.

מנהלי בית ההשקעות לא הגו ולא יזמו את אופן הפעולה שיזמו הנאשמים, כך שטענת הנאשמים להגנה מן הצדק נדחתה על ידי בית המשפט תוך שציינתי שלגבי אחד המנהלים הוחלט לאחר שימוע לסגור את התיק הפלילי כנגדו בעבירת מנהלים בכפוף לתנאים שנקבעו על ידי המאשימה וכנגד שניים אחרים נסגר התיק מעילה של חוסר ראיות.

אכן ראוי במקרה זה לעשות אבחנה בין שני הנאשמים כאשר ברי לכל, גם לפי המפורט בהרחבה בהכרעת הדין, שנאשם 1 היה הגורם הדומיננטי מבין השניים, הגורם הבכיר, הגורם היוזם בעוד שנאשם 2 שיתף עימו פעולה לצורך השלמת המעשים.

ג. הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה ושנגרם מביצועה

על הערכים המוגנים פרטתי בהרחבה בפרק קודם כך שאין צורך שאחזור על דברים אלה אך די לציין את העובדה שאין כלל ספק שמעשי הנאשמים פגעו בערכים של אמון הציבור בכלל ואמון המשקיעים בפרט בשוק ניירות הערך, בהגינות המסחר שבו ביעילותו ובתקינותו. המעשים פגעו באמון הציבור במכשיר הפיננסי של מכרז ההחלף, אמון הציבור בצעדים שנקטים על ידי משרד האוצר לניהול החוב הממשלתי, נזקים למשקיעים בשוק איגרות החוב שאמור להיות שוק משוכלל ויעיל ולגורמים שהסתמכו בהערכותיהם על מחירי איגרות החוב ועקומי התשואה.

בפרק זה מוכן אני לקבל את טיעוני ההגנה שלא הוכח היקף הרווחים הישירים שהפיקו הנאשמים ואם הופקו רווחים הרי היה זה בית ההשקעות שנהנה מרווחים אלה.

יחד עם זאת, חרף העובדה שהנזק קשה לכימות אין להתעלם מדברי הנאשמים עצמם שמדובר ברווחים של מיליונים של שקלים שנצברו כתוצאה מאופן פעילותם, כאשר נאשם 1 אף מתברר בפני מנהליו שפעילות (תרמיתית) זו הניבה רווח של 20 מיליון ש"ח ומכל מקום הפניתי בהכרעת הדין לת/14, שיחה שנערכה בין הנאשמים כשנתיים לאחר ביצוע המעשים נשוא כתב האישום, בה פנה נאשם 1 לנאשם 2 ושאל אותו לגבי הרווחים שהופקו במכרז ההחלף של 5501 ושני הנאשמים מסכימים ביניהם שמדובר בסכום של רווח שנע בין 75 מיליון ש"ח עד 90 מיליון ש"ח.

נכון שלא ניתן לייחס את כל הרווחים שהופקו כתוצאה מהפעילות נשוא האישום הראשון לנאשמים עצמם, הרווחים הועברו לבית ההשקעות שבו היתה נהוגה נוסחת תגמול לפיה

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

הנאשמים היו זכאים לחלק מהרווחים, ואלה הסתכמו בעשרות מיליונים בתקופה הרלוונטית כפי שפירטתי קודם.

גם כל טיעוני ההגנה בנקודה זו לפיהם לא ניתן לייחס לפסגות את כלל ההשפעה על השוק, טענות בדבר קיום אלמנטים הממתנים את מידת ההשפעה על השער, העובדה שמדובר בכספי נוסטרו ולא כספו של הציבור, הפגיעה המוגבלת בשחקנים אחרים בשוק ההון - אין בכל אלה כדי לבטל את חומרת הנזק ומידתו הבלתי שגרתית בנסיבות הייחודיות של כתב אישום זה. כפי שציינתי לעיל, עיוות מחירי השוק על ידי הנאשמים בהיקפים כספיים עצומים לקראת מכרז החלף ראשוני, מכשיר פיננסי חדש במסגרתו מוחלפים ניירות ערך בהיקפים גדולים גורם לנזקים רבים וקשים - החל בפגיעה חמורה במחירי ניירות הערך, במשקיעים וביעילות שוק ההון וכלה בפגיעה במשרד האוצר, מדובר בנזקים משמעותיים וקשים אף אם לא ניתן לכמתם באופן מדויק.

ד. הסיבות שהביאו את הנאשמים לבצע את העבירה

בהכרעת הדין קבעתי שהמניע שהניע את הנאשמים לבצע את העבירות הוא שיפור יחסי ההמרה במכרז ההחלף.

יחד עם זאת הוספתי וציינתי שהנאשמים פעלו לכל אורך הדרך להשיא את הרווחים לבית ההשקעות באופן ישיר, וככל שרווחים אלה גדלים הרי חלקם של הנאשמים ברווחים האלה גם הולך וגדל שהרי נוסחת התגמול מורכבת משכר קבוע ומאחוזים ובנוסחים שנובעים מהרווחים שנוצרים לבית ההשקעות.

נאשם 1 קיבל במהלך השנים 2007-2009 שכר ופרמיות בסכום של כ-65 מיליון ש"ח כאשר הפרמיה שקיבל ביחס לשנת 2007 היא למעלה מ-27 מיליון ש"ח.

נאשם 2 זכה לפרמיה בסכום של כ-20 מיליון ש"ח במהלך שלוש שנים אלה, מתוכם סך של כ-7.5 מיליון ש"ח פרמיה לשנת 2007.

אין בידי לקבל את טענת ההגנה שמדובר במניע כלכלי לטובת פסגות ולא במניע של תאוות בצע לנאשמים עצמם שהרי הנאשמים ידעו ידוע היטב שעל פי נוסחת התגמול שהם חתומים עליה מול בית ההשקעות הם זכאים לקבל חלק יחסי מהרווח שפעילותם מניבה לבית ההשקעות.

אינני מתעלם מהטיעון שהועלה על ידי ההגנה, שזכה אף להתייחסות בהכרעת הדין, לפיו מדובר בפעילות משולבת, פעילות בעלת אופי כלכלי שהרי מדובר בבית ההשקעות הגדול

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 14-04-13643 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

בישראל שמן הסתם גם ללא אותו רכיב תרמיטי היה משתתף במכרז ההחלף ומן הסתם חלק מהרווחים שהפיק היה זוכה לקבל גם לולא הפעילות התרמיטית.

מכאן שאין לזקוף את כל הנזק שנגרם לחובת הפעילות התרמיטית. יחד עם זאת קבעתי בהכרעת הדין שלנאשמים היתה כוונה ברורה וחד משמעית להשפיע על שער האג"ח תוך ניצול ההיקפים בהם פועלת פסגות (ראה הרחבה בנדון בפסקה 292 להכרעת הדין).

ה. יכולת הנאשמים להבין את אשר הם עושים, את הפסול שבמעשיהם

אכן התרשמתי שהנאשם 1 הינו אדם בעל יכולת חשיבה וניתוח ברמה גבוהה אפילו מאוד, אמנם התרשמתי זו הינה תולדה של הגשת מסמכים ושמיעת עדויות בשלב הטיעונים לעונש אך אלה רק חיזקו את התרשמתי מאופיו של הנאשם כמקצוען, בקיא וידען כפי שהעידו עליו כל העדים שבאו איתו במגע במסגרת עבודתו.

הרצון לנצח והרצון להשיג הישגים בתחום מומחיותו של הנאשם 1 אינם מפחיתים כהוא זה מהחומרה שיש ליחס למעשיו כפי שקבעתי בהכרעת הדין. העובדה שמדובר באדם בעל תפיסה מהירה ויכולת ניתוח מרשימה אינה יכולה להוות נסיבה מקלה שמצדיקה פעילות תרמיטית מוסווית ומתוחכמת כפי שנעשה על ידי הנאשם.

הרחבתי בהכרעת הדין בנוגע לטענה שמדובר בפעילות כלכלית, דחיתי טיעון זה וקבעתי כאמור שגם אם מדובר בהיערכות כלכלית לגיטימית למכרז, הרי זו אינה יכולה להצדיק גם את הפעילות הבלתי לגיטימית בעליל של תוכנית להשפיע על שער נייר האג"ח באופן מניפולטיבי ומעוות.

ו. הניצול לרעה של כוחו או מעמדו של הנאשם

התייחסתי בהרחבה בפרקים קודמים לגבי מעמד הייחודי של הנאשמים כמי שהיו ממונים על מסחר הברוקראז' בבית ההשקעות הגדול בישראל, שגם אם מדובר בכספי נוסטרו הרי אין להקל ראש ביכולת הנאשמים ומעמדם לנקוט בכל פעולה ושיטת מסחר כדי להשיג את היעד שהציבו לעצמם במסגרת מכרז ההחלף תוך ניצול היתרונות הבולטים שהיו להם, אני מפנה בעניין זה לפסקה 293 להכרעת הדין שם קבעתי שהנאשמים היו מודעים לכוח העצום שהיה בידם וניצלו כוח זה באופן דורסני וחסר גבולות ופעלו בשוק כבשלהם.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות דומות

60. הצדדים הציגו בפני בית המשפט גזרי דין שונים בהם הוטלו עונשים בגין אותן עבירות בהן הורשעו הנאשמים, כאשר את טיעונם של ב"כ הצדדים בעניין זה הצגתי לעיל במסגרת סקירת טיעוני ב"כ הצדדים לעונש. להלן אתייחס לגזרי הדין הרלוונטיים לנסיבות המקרה דנן ולרמת הענישה הנלמדת מהם.

ואולם, בטרם סקירת גזרי הדין הרלוונטיים אבקש להזכיר מושכלות יסוד אשר השתרשו בפסיקת בית המשפט העליון ובית משפט זה בשנים האחרונות, מדובר בעקרונות שנקבעו בדבר הצורך בהחמרה בענישה בעבירות כלכליות בכלל, ובעבירות דומות לעבירות נשוא התיק דנן בפרט, מדובר בשורה ארוכה של פסקי דין בהם נקבע כי על בית המשפט להכביד ידו על מבצעי עבירות כלכליות ובהן עבירות תרמית בניירות ערך, עבירות המבוצעות לרוב על ידי נאשמים נורמטיביים לשם בצע כסף בלבד ותוך פגיעה בשוק ההון, במשקיעים בו ובכספי ציבור.

כך למשל בע"פ 4666/12 גורבץ נ' מדינת ישראל (להלן: "פרשת גורבץ"), פסקה 8 לפסק דינה של כבי השופטת ברק-ארז (8.11.2012). עמד בית המשפט העליון על החשיבות בהחמרת הענישה בעבירות בתחום שוק ההון [ההדגשות שלי, ח.כ.]:

"נקודת המוצא שהנחתה אותנו בדיון במקרה זה היא החשיבות הנודעת לענישה משמעותית בעבירות צווארון לבן, שחרף אופייה 'הנקי' היא 'מלוכלכת' לא פחות, ונזקיה אף עולים במקרים רבים על נזקיהן של עבירות רכוש מסורתיות. היטיבה לבטא את הדברים השופטת א' פרוקצ'יה בפסק דינה בע"פ 9788/03 מדינת ישראל נ' גולן, פ"ד נח(3) 245, 250 (2004):

העבריינות הכלכלית בתחומי החברה והכלכלה היא לרוב מתוחכמת, מסתייעת באמצעים מודרניים של הפקת מידע, וקשה לגילוי. נזקיה קשים לחברה בכללותה, למשק הכלכלי, ולאנשים הפרטיים הנפגעים ממנה במישרין. על מדיניות הענישה לשקף את הסכנה הגדולה הרובצת לפיתחה של העבריינות הכלכלית המתוחכמת, את היקף הקרבנות העלולים להיפגע ממנה, את הקושי והמורכבות שבאיתורה ואת ההוקעה הברורה של יסודות השחיתות וניצול עמדות הכח, השליטה והמידע הכרוכים בביצועה. על המסר העונשי לשקף בבירור את תגובתה המחמירה של החברה על מעשים

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

של הפרת נאמנות בשימוש בכספי הזולת תוך ניצול כח
המשרה".

כך גם היטיב לציין כב' השופט דנציגר בע"פ 4430/13 שרון נ' מדינת ישראל, פסקה 22
(31.3.2014):

"בל נטעה באופיין 'הלבן והנקי' של העבירות הכלכליות; מדובר
בעבירות מתוחכמות וקשות לגילוי, אשר מבוצעות לרוב על ידי
עבריינים בעלי מעמד והשכלה שעושים שימוש בכספיהם של אחרים,
תוך ניצול כוחם ומעמדם ותוך הפרת חובות הנאמנות (...) לא בכדי קבע
בית משפט זה בשנים האחרונות שהגיעה העת להעלות את רף הענישה
בעבירות כלכליות, לרבות הטלת עונשי מאסר בפועל במקרים
המתאימים".

בית המשפט העליון שב והדגיש עקרונות אלו אך לאחרונה בפרשת מנופים (פסקה 14), אף שם
הורשעו הנאשמים, בין היתר, בעבירות לפי סעיף 415 לחוק העונשין ובעבירות תרמית בניירות
ערך לפי סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך:

"במהלך השנים שחלפו מאז חקיקתו של חוק ניירות ערך, ניכרת בחקיקה
מגמת החמרה בענישה המתייחסת למעשי תרמית ומניפולציה כאמור.
כך, בעוד שבעת חקיקת חוק ניירות ערך העונש שנקבע לצד עבירת תרמית
או מניפולציה בניירות ערך עמד על עד 3 שנות מאסר או קנס בסך 20,000
לירות, כיום מאפשר חוק ניירות ערך (ביחד עם חוק העונשין) להשית על
נאשם שחטא בעבירה זו עונש של עד 5 שנות מאסר וקנס בסכום של עד
כ-900,000 ש"ח (ועד כ-5.5 מיליון ש"ח לתאגיד). החמרה זו עולה בקנה
אחד עם מגמה רחבה יותר להחמיר בענישה בגין עבירות כלכליות בכלל
ובגין עבירות בשוק ההון בפרט (...) זאת מתוך הכרה המתחזקת והולכת
בחומרתן של עבירות כלכליות ובנזק שהן גורמות לפרט ולכלל (...)"

61. יחד עם זאת, הרי שנקבע באותה פסיקה כי את מגמת ההחמרה בענישה יש ליישם באופן
הדרגתי, כך קבע בית המשפט העליון בפרשת מנופים, פסקה 15:

"(...) כבר נפסק כי 'העלאת רף הענישה צריכה להיעשות בהדרגתיות, תוך
בחינה כפולה של רף הענישה הנוהג, הן ביחס לעבירות הקונקרטיות
שבפניו [בפני בית המשפט - א"ח], והן ביחס לעבירות אחרות בדיני

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

העונשין' (ע"פ 2247/10 ימיני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] בפסקה 79 (12.11.2011) (להלן: עניין ימיני) (...)) דרישה זו יסודה בטעמים של אחידות הענישה ובקיום מדרג ענישה הגיוני בין העבירות השונות על-פי מידת חומרתן (עניין ימיני, שם). היא אף עולה בקנה אחד עם תיקון 113 לחוק העונשין, אשר נועד להבנות את שיקול הדעת השיפוטי במלאכת קביעת העונש (...)." .

אולם זאת מבלי לגרוע מכך שלנאשם אין זכות קנויה כי יושת עליו עונש ברמה מסוימת (שם, בפסקה 15):

"לנאשם אין 'זכות קנויה כי יושת עליו עונש ברמה מסוימת בשל העבירה בה הורשע או כי בית המשפט לא יחמיר בעונשו מעבר לרמת הענישה הנוהגת במועד ביצוע העבירה' (ע"פ 7014/06 מדינת ישראל נ' לימור, [פורסם בנבו] בפסקה 76 (4.9.2007) (...))."

62. באי כוח הצדדים הפנו לפסיקת בית המשפט העליון שניתנה, גם זו שניתנה בשנים האחרונות וביקשו ללמוד גזירה שווה מאותם פסקי דין כאשר כל צד מבקש מבית המשפט לאמץ את העקרונות לטובת פרשנותו שלו ותוך אפיון ואבחון מקרה זה מאותם מקרים.

בפרק זה אסקור באופן תמציתי את רמת הענישה הרלוונטית ששיממה למאפיינים הייחודיים של המקרה, כאשר אין מחלוקת שמדובר בהרשעה ייחודית, זאת בהתאם למאפיינים הייחודיים לנאשמים שבפניי. אתמקד אפוא בפרשות מנופים, מליסרון, אי.די.בי., ימיני, פרשת ויסות המניות, פרשת בולוס, פרשת טמפו ופרשות אחרות שהוזכרו על ידי הצדדים.

אין בידי לאמץ את האופן שבו ביקשו הצדדים מבית המשפט לבחון את האלמנטים השווים והשונים בין תיק זה לבין כל אחת ואחת מהפרשות האחרות שהרי אין זו דרכו של בית המשפט לבצע השוואה טכנית בטבלאות של המאפיינים המחמירים והמקלים בכל פרשה ופרשה, וכאלה שהם רלוונטיים לכל נאשם ונאשם כאילו מדובר במלאכת חישוב מתמטית שלצד כל פרמטר יש לקבוע משקל בעונש שראוי להטילו על נאשם, אם בכלל.

כל פרשה נבחנת ונשקלת על ידי בית המשפט באופן ענייני המתאים וראוי לנסיבות של המעשים המיוחסים לנאשמים, הפגיעה של מעשים אלה בערך החברתי המוגן, התכנון המוקדם שהיה לנאשמים, הרווח שהפיקו, הנזק שגרמו, הנסיבות הייחודיות של המקרה ושל הנאשם, הצורך לקבוע שהעונש שראוי להטילו הולם את חומרת המעשים, על בית המשפט להביא בחשבון את ערך ההרתעה, את ערך השיקום, את ערך ההשפעה של העונש על הנאשם ומשפחתו, להביא

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 14-04-13643 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

בחשבון את התובנה של הנאשם והפסול בהתנהגות, נטילת האחריות, תרומתו של הנאשם לחברה בכלל, שיהוי, הגנה מן הצדק, הצורך בהחמרה הדרגתית בענישה ושיקולים נוספים שנקבעו על ידי המחוקק שבית המשפט משכלל ביניהם תוך קביעת מאפיינים עיקריים לכל מקרה ומקרה ותוך מתן משקל לענישה הנהוגה והמקובלת בעבירות דומות.

ראו לעניין זה את רע"פ 4088/13 הדרי נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (11.6.2013) שם נקבע על ידי כב' השופט שהם כלהלן:

"לא ניתן, לטעמי, לקבוע אפריורית מתחם ענישה הולם אחיד לכל עבירה ועבירה, וגם לא יהיה נכון לנסות וללכת בדרך זו, שכן היא חותרת תחת הוראותיו, נוסחו ורוחו של תיקון 113".

וכן דבריו של כב' השופט סולברג בע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל (5.8.2013):

"אין זה מן הנמנע כלל, שלאותה עבירה יהיו כמה מתחמי ענישה שונים הנגזרים מן הנסיבות הספציפיות שבהן נעברה".

בפרשת מנופים קבע בית המשפט העליון שפסיקה קודמת של בית משפט זה, שנבחנה על ידי בית המשפט העליון בהמשך, בה נקבעו מתחמי ענישה של שנתיים עד ארבע שנים, אינה רלוונטית לפרשת מנופים משום העובדה שאותן פרשות (פרשת גורבץ, ת"פ (מחוזי ת"א) 51462-12-10 מדינת ישראל נ' קאופמן (24.10.2011), ת"פ (מחוזי ת"א) 23192-10-11 מדינת ישראל נ' נתנאל (19.5.2013)) כללו גם עבירת גניבה בידי מורשה.

עוד הוסיף בית המשפט העליון בפרשת מנופים כי הפרשה בעלת הנסיבות הדומות ביותר לה היא פרשת מליסרון.

אינני יכול לקבוע שפרשת מליסרון או פרשת מנופים דומה לפרשה שבפניי שהרי כל הצדדים מסכימים בדבר העובדה שהפרשה הנוכחית היא פרשה ייחודית שלא היה דומה לה בפרשות שנדונו עד כה בבתי המשפט.

פרשה זו גם אינה דומה כלל ועיקר לעפ"ג (מחוזי ת"א) 27730-08-14 נאור נ' פרקליטות מחוז ת"א (מיסוי וכלכלה) (2.3.2015) (הרשעה בעבירה של קבלת דבר במרמה, גניבה בידי מורשה) או לע"פ 1497/16 בולוס נ' מדינת ישראל (8.12.2016) (הרשעה בעבירת מנהלים, עבירות דיווח, עבירות תרמית, עבירת גניבה, עבירת רישום כוזב, שימוש במסמך מזויף וכיוב'). אין גם להשוות פרשה זו לע"פ 2103/07 הורוביץ נ' מדינת ישראל (31.12.2008), עניינה עבירות משנת 1994-

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

1995 או לע"פ 2910/94 יפת נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 221 (28.2.1996) (להלן: "פרשת ויסות המניות").

שיקולי הענישה בכל אחד ואחד מהתיקים היו שונים וייחודיים כאשר בית המשפט התחשב לעיתים לקולא ברכיבים של חלוף זמן, מחדלים בהתנהגות הרשות, הסנקציה שבעצם ההרשעה, הטלת עונש מידתי ביחס לפרשיות אחרות שנדונו באותן שנים, העדר אינטרס כלכלי ישיר, פעילות בתחום שנחשב לאפור עד אותה תקופה וכיוב'.

לענייננו אין ספק שמתקיימים שיקולים מחמירים ביחס לפרשת מליסרון ומנופים אך בצד שיקולים אלה אין להתעלם מטענות בדבר שיקולים שאולי בחלקם הם מקלים ביחס לאותן פרשות - מה שמעצים עוד יותר את שנקבע בהלכה הפסוקה שאין לערוך השוואה מתמטית בין מקרה למקרה ויש לבחון את העונש תוך ראייה רוחבית מקיפה וכוללת הייחודית למקרה שמובא בפני בית המשפט, זאת מבלי להתעלם כאמור מהעונשים שהוטלו בפרשות אחרות דומות יותר או פחות.

בבואי לבחון את מאפייני הפרשה שבפניי אל מול פרשת מנופים, מצאתי לקבוע שישנם מספר מאפיינים מחמירים יותר בפרשת מנופים:

קשירת קשר עם מספר גורמים; מדובר במי שהיה בעל מעמד בכיר בחברה; מדובר בבעל שליטה בחברה; מדובר במי שהיה לו אינטרס כספי ישיר; לא היו מטרות מעורבות; מדובר בשימוש בכספי ציבור; מדובר בפעילות במספר ימי מסחר גדול יותר.

יחד עם זאת, אין בפרשת מנופים מאפיינים מחמירים יותר כמו בפרשה שבפניי:

במקרה דנן מדובר בסכומי כסף גדולים בהרבה מאשר בפרשת מנופים (עשרות מונים) תוך ניצול העוצמה של בית ההשקעות הגדול לטובת המניפולציה; מדובר במניפולציה על 5 איגרות חוב; מדובר בנייר הרבה יותר סחיר, מדובר בשוק הסחיר והנזיל במשק; מדובר במניפולציה שנערכה לקראת מכרז ההחלף שהיה אותה עת מכשיר פיננסי חדיש תוך פגיעה יתרה באוצר ובמשתתפים האחרים שהגישו הצעות למכרז; מדובר בשלוש עבירות של קבלת דבר במרמה; מדובר בגורמים שהינם בכירים גם אם לא בעלי שליטה; מדובר במי שנציג האוצר מצא לנכון להתייעץ עמו לגבי שימוש בכלי פיננסי חדשני זה; מדובר בנזק שנגרם לשוק ההון; לאוצר המדינה; לכלכלה בכלל וכיוב'.

כך גם פרשת מליסרון שונה במידה ניכרת מהפרשה שבפניי, דובר שם בפעילות לגיטימית שלצידה התגבשה כוונה מרמתית ימים ספורים עובר לביצועה, שם מדובר בנייר אחד בעוד כאן מדובר בחמישה ניירות, גם היקפי הכספים שהושקעו בפעילות המרמתית נפלה באופן ניכר

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

מגובה הכספים שהושקעו במקרה שבפניי, שם מדובר בהוראה שקיבל הנאשם לבצע את הרכישה באותו נייר בעוד שכאן מדובר בהחלטה של הנאשמים, שם מדובר במי שביצע את הפעילות ללא כל מטרה להתעשר ובכל זאת בית המשפט קבע מתחם ענישה של 9-24 חודשים לאותו מקרה.

גם ת"פ (מחוזי ת"א) 60386-06-14 **מדינת ישראל נ' זנקר** (5.12.2016)) (להלן: "**פרשת אי.די.בי**") היא בעלת מאפיינים ייחודיים ביחס לפרשה שבפניי הן לחומרה והן לקולא, הן בכל הנוגע לסכומי הכסף שהושקעו לצורך השגת המטרה התרמיתית, אומנם שם דובר בבעל השליטה בחברה שביצע את הפעילות התרמיתית וזאת במסגרת הנפקה שהינה אירוע הון מהותי לחברה, אולם יחד עם זאת בפרשת אי.די.בי. מדובר בפעילות בנייר אחד ולא בחמישה, התקיימה פגיעה באוצר, אומנם אין מדובר בהנפקה אולם עסקינן במכשיר פיננסי חדשני, בשוק הסחיר ביותר, כמו כן בפרשת אי.די.בי הנאשמים לא הפיקו טובת הנאה ממעשיהם.

לא ראיתי שנכון גם לאמץ את עמדת באת כוח המדינה לגבי ע"פ 7621/14 **גוטסדינר נ' מדינת ישראל** (1.3.2017) מהעת האחרונה, ע"פ 816/10 **גולד מ' מדינת ישראל** (3.9.2012) או ע"פ 7900/11 **רייפמן נ' מדינת ישראל** (11.2.2013) שהרי נסיבות אותם מקרים שונות במידה ניכרת מנסיבות הפרשה הנוכחית, כפי שלא מצאתי לנכון לאמץ את מתחם הענישה שהוצע על ידי ההגנה ונסמך בחלקו על פסקי דין ישנים או על פרשות שבמהותן שונות בתכלית מהפרשה הנוכחית (ת"פ (ת"א) 8044/99 **מדינת ישראל נ' צפרייר מהנדסים בע"מ** (3.10.2005), פרשת ויסות המניות).

מתחם העונש ההולם - סיכום

63. בהינתן כל העובדות הרלוונטיות כפי שפורטו על ידי בהרחבה, מבלי שאתעלם מהענישה שהוטלה במקרים אחרים לפי ההפניה של הצדדים, הרי נוכח המאפיינים הייחודיים של מקרה זה ובהתחשב בכל אותם שיקולים שמניתי בפרק זה, מצאתי לקבוע שמתחם הענישה ההולם את כלל העבירות נשוא האישום הראשון הוא:

לגבי נאשם 1 תקופה של 24 עד 48 חודשי מאסר.

לגבי נאשם 2 תקופה של 18 עד 36 חודשי מאסר.

השלב השלישי - גזירת העונש בתוך מתחם העונש ההולם

64. בהתאם לסעיף 40ג(ב) לחוק העונשין על בית המשפט לגזור את העונש המתאים לנאשם בתוך מתחם העונש ההולם שנקבע, זאת בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה המפורטות

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

בסעיף 40א, ואולם בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור.

65. לא מצאתי מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם בעניינם של הנאשמים משיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור אולם יחד עם זאת סבור אני כי יש מקום להקל במידת מה עם הנאשמים שבפניי עקב שיקולים שונים כפי שאמנה להלן.

א. הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו והפגיעה במשפחתו

אינני מתעלם מהראיות לעונש ומהעדויות הרבות שנשמעו בפניי בשלב הטיעונים לעונש על ידי עדי אופי בנוגע לשני הנאשמים, וכן מן הקלסרים עם המכתבים הרבים שהוגשו על ידי ב"כ הנאשמים שמתעדים פניות של עשרות גורמים שמצאו לנכון לפנות לבית המשפט ולהעיד על אופיים הטוב של הנאשמים, על נדיבותם, נכונותם לתרום ולסייע לאחרים, חריצותם וגם מסמכים בנוגע למצב רפואי, פניות הורים וכו'.

ראיתי לנכון לציין במיוחד את דבריה הכנים והמרגשים של אשת הנאשם 1 כפי שפרטתי באריכות בפרק הרלוונטי וגם דבריו של הנאשם עצמו.

כך גם לגבי הנאשם 2 שגם לגביו הוגשו מספר רב של מסמכים המעידים על תרומות נכבדות מאוד של הנאשם ושל אשתו, תרומות כספיות אך מעבר לכך גם נכונות להירתם לפרויקטים חברתיים וסיוע לנזקקים במגוון רחב של עשייה.

הנאשם 2 עבר מספר רב של ניתוחים רפואיים וכפי שהעיד בפניי מזה שנתיים אינו עוסק בכל עבודה והוא תמך טיעונו זה אף בתיעוד רפאי.

הנאשם 1 ממשיך לעבוד בתחום שוק ההון דרך קרן שהקים אך הוא הרחיב בפניי בדבר הנזקים שנגרמו לו, לשמו הטוב, כתוצאה ממעורבותו בפרשה זו.

מדובר בנאשמים בשנות הארבעים לחייהם שמזה כשבע שנים, מאז תחילתה של החקירה הגלויה, חייהם השתנו מקצה לקצה כפי שפירוטו בפניי וכפי שארחיב בהמשך בפרק הרלוונטי. הנאשמים הינם בעלי משפחות, שמצאו עצמם נדרשים ליתן הסברים לילדיהם על שיוחס להם במשך שנים בכלי התקשורת ובהמשך אודות ההליך המשפטי שמתנהל כנגדם על כל המשתמע מכך.

ב. הנזקים שנגרמו לנאשם מביצוע העבירה ומהרשתו

הנאשמים בעצמם ובאמצעות בא כוחם הרחיבו מאוד בפרק זה.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

הנאשם 1 ואשתו הביאו בפני בית המשפט את רחשי ליבם אודות הסבל שהיה מנת חלקם בשנים האחרונות מאז תחילת החקירה הגלויה בפרשה, ההמתנה ארוכת השנים עד להגשת כתב האישום והמתנה לא קצרה עד למתן הכרעת הדין כאשר במהלך שנים אלה חייהם השתנו מקצה לקצה, נולדו להם ילדים ומצאו את עצמם נדרשים ליתן הסברים בפני מכריהם, בני משפחתם ואחרים אודות הפרסומים הפוגעניים.

כך גם לגבי נאשם 2.

שני הנאשמים ביקשו להדגיש בפני בית המשפט את עוגמת הנפש שנגרמה להם ולמשפחתם עקב פרסום הפרשה ובהמשך לאחר הרשעתם בדין, ניתוק הקשרים עם מכרים רבים שמצאו לנכון להתנער מהם לאחר הגשת כתב האישום.

ג. נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו

הנאשמים אומנם כפרו במיוחס להם בכתב האישום אך אין להתעלם מהעובדה שלאחר ניהול ההליך המשפטי הם זוכו באופן חלקי מחלק מהמעשים באישום הראשון.

יש לציין שהנאשמים בחרו לוותר על זכותם לשימוע וניהלו את ההליך באמצעות בא כוחם באופן יעיל וממוקד, בעוד ראוי גם לזכור שכתב האישום הוגש רק בשנת 2014 חרף העובדה שכשלוש שנים לפני כן הם קיבלו זימון לשימוע אך וויתרו על הליך זה ובכל זאת הגשת כתב האישום התעכבה במשך כל אותה תקופה לא בשל התנהלותם או מחדליהם של הנאשמים.

הנאשמים טענו לאורך הדרך שמעשיהם נשוא האישום הראשון נעשו מתוך מניעים כלכליים כאשר דחיתי אומנם טיעונם זה אך לא התעלמתי מהעובדה שמדובר בהרשעה תקדימית של מי ששימשו כסוחרים שכירים בבית ההשקעות, כמי שהורשעו בביצוע מניפולציות של חמישה ניירות אג"ח במכרז החלף, כלי פיננסי שלא היה מוכר לשוק לפני כן ונועד לשרת את החוב הממשלתי של מדינת ישראל.

ד. התנהגותו החיובית של הנאשם ותרומתו לחברה

כבר פרטתי לגבי פרק זה, וראיתי להפנות בנדון לשורה ארוכה של מכתבים ומסמכים שהוגשו מטעם הנאשמים שיש בהם כדי ללמד על אופים ואישיותם במשך שנים רבות, תרומתם המשמעותית ליחידים ולעמותות, חלקן תרומות בסתר שניתנו וחלקן תרומות על ידי חברות שהקים הנאשם 2 ואשתו.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

ה. חלוף הזמן מעת ביצוע העבירה

העבירות נשוא האישום הראשון בוצעו על ידי הנאשמים בחודש ספטמבר שנת 2007, החקירה הגלויה החלה באוקטובר 2010 וכבר בחודש מאי 2011 הוזמנו מעורבים אחרים לשימועים בעוד שהנאשמים זומנו כבר בחודש ינואר לשימועים.

הנאשמים ויתרו על השימוע ומן הסתם הם ציפו לקבל הודעה על הגשת כתב אישום סמוך לאחר מכן, אך כתב האישום הוגש לבית המשפט רק בחודש אפריל 2014 הינו בחלוף למעלה משלוש שנים מאותו המועד שהיה קבוע לשימוע אך הלכה למעשה שימוע כזה לא התקיים.

ב"כ כל הצדדים נעתרו להמלצת בית המשפט והסכימו לקביעת מועדים לשימוע ההוכחות בתיק משך פרק זמן של ארבעה חודשים כאשר במהלך חודשים אלה התקיימו עשרות דיונים, משך שעות דיון ארוכות, לעיתים עד שעות הערב והסיכומים הוגשו לבית המשפט ב-20.7.2015.

הכרעת הדין ניתנה על ידי בית המשפט בחודש דצמבר 2016.

טענת הנאשמים לחלוף הזמן ועינוי דין נחלקת כאמור לשני חלקים:

א. השיהוי בהגשת כתב האישום וחלוף הזמן מאז ביצוע המעשים נשוא כתב האישום.

ב. פרק הזמן שחלף עד למתן הכרעת הדין. אומנם הטיעון לא הועלה על ידי ב"כ הנאשמים באופן מפורש אך מצאתי לנכון להתייחס לכך אף אם בקצרה.

בנוגע לעיכוב בפרק הזמן הראשון, היינו עד להגשת כתב אישום, במסגרת הכרעת הדין דנתי בטענת השיהוי (ראו פסקאות 357-360 להכרעת הדין), טענה שהועלתה על ידי נאשמים 13-4 דווקא. על אף שלא נדרשתי לדון בטענה זו נוכח זיכויים של נאשמים 3-4 מהאישומים שיוחסו להם בכתב האישום, ציינתי כי אינני מקל ראש בשיהוי בהגשת כתב האישום ובפער הזמנים הבלתי סביר בין תחילת החקירה לבין הגשת כתב האישום, אולם יחד עם זאת, קבעתי כי:

"עובדות מקרה זה כפי שהובהרו בפניי שונות בתכלית מתיקים אחרים, מדובר במכשיר פיננסי חדשני אותו נדרשו החוקרים והמאשימה ללמוד, כך גם נציג האוצר, מר שטיינברג, נדרש להיעץ עם הנאשם אדרי לגבי האופן שבו ראוי לנהל את מכרז ההחלף (...)

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

כמו כן במסגרת התיק היה קושי מובנה לאתר ולחשוף את הפעילות הבלתי חוקית, כפי שהוכחה לאחר ניהול הליך ההוכחות, זאת בשל מורכבות הסוגיות החשבונאיות והמשפטיות כמו גם הקושי הניכר להוכיח קיומו של אלמנט תרמיתי בפעילות זו, עבור לקושי באיתור מומחה שיגיש חוות דעת כלכלית בתחום פיננסי מורכב, קושי שהמאשימה נתקלה בו פעם אחר פעם עת פנתה לגרומים בנדון, בין אם אותם מומחים היו בקשרים עסקיים עם בתי ההשקעות המעורבים ובין אם משום חוסר יכולתם של המומחים להתעמק בסוגיה כה מורכבת שתאפשר להם הגשת חוות דעת מומחה".

מקבל אני את עמדת המאשימה שבשל מורכבות הסוגיות החשבונאיות והמשפטיות כמו גם הקושי להוכיח קיומו של אלמנט תרמיתי בפעילות זו וכן הקושי לאתר מומחה שיגיש חוות דעת כלכלית בתחום פיננסי מורכב שכזה, הרי שדי בכל אלה כדי לדחות את הטענה שמדובר בשיהוי בלתי סביר או בשיהוי שנבע ממחדל או מרשלנות של הרשות החוקרת או המאשימה אשר מצדיק ביטולו של כתב האישום כנגד הנאשמים.

יחד עם זאת, אין להתעלם מהטענה של הנאשמים שבשל העיכוב בהגשת כתב האישום, כארבע שנים מאז פתיחת החקירה הגלויה ועוד יותר למעלה משלוש שנים מעת קבלת הזימון לשימוע והוויתור על השימוע מצד הנאשמים, הרי יש בפרק זמן זה כדי להצדיק הקלה מסוימת עם הנאשמים משום עינוי הדין שנגרם להם.

בנוגע לפרק הזמן השני, פרק הזמן שחלף עד למתן הכרעת הדין, המשפט התנהל ביעילות רבה כאמור ואין לי אלא לשבח את ב"כ הצדדים על נכונותם לעמוד בקצב שהוכתב על ידי בית המשפט של מספר רב של דיונים במקבצים סמוכים של מועדים ואף להגיש את סיכומיהם תוך פרק זמן סביר.

בשל עומס עבודה חריג בתקופה הרלוונטית (כתיבת שתי הכרעות דין נוספות בתיקים מורכבים עם ריבוי אישומים ונאשמים, וזאת לצד העבודה השוטפת), אך בעיקר משום מורכבות הסוגיות העובדתיות, הכלכליות והמשפטיות שנדרשתי אליהן בתיק זה, נזקקתי לפרק זמן ארוך מהרגיל לכתיבת הכרעת הדין (די להפנות בעניין זה לחו"ד ד"ר גור גרשגורן שמתרעת על פני מאות עמודים וחייבה בחינת מאות הוראות מסחר). מכאן, שאין מדובר בעיכוב נטול הצדקה, אלא בצורך ממשי להעמיק בניתוח ובדיקה של אלפי מסמכים וראיות, כפי שפרטתי בהכרעת הדין.

בית המשפט העליון כבר קבע שלא כל התארכות של הליכים עולה כדי עינוי דין ומהווה בהכרח פגיעה בזכות נאשם למשפט הוגן וכי יש לבחון כל מקרה בהתאם לנסיבותיו:

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

"(...) לא כל התארכות של ההליכים עולה כדי עינוי דין וממילא גם אינה מהווה בהכרח פגיעה בזכות למשפט הוגן. מדובר בעניין להערכה על רקע נסיבות העניין. מעבר לכך, במישור העקרוני, אנו סבורים כי גם מקום שההליכים התארכו אין משמעם של דברים כי אינטרס ההרתעה שבענישה מאבד את כל משקלו. כוחו נחלש, אך הוא לא חדל להתקיים. הנסיון מלמד כי בתיקים כלכליים מורכבים ורבי היקף, מעין זה הנוכחי, אורך לעיתים המשפט זמן רב יותר מתיקים אחרים, הן בשל היקפי החומר, הן בשל מורכבות השאלות" (ראו ע"פ 2103/07 הורוביץ נ' מדינת ישראל (31.12.2008)).

הלכה פסוקה היא שחלוף זמן אינו רלוונטי לקביעת מתחם הענישה עצמו אלא אך לקביעת העונש בתחום המתחם, אלא אם נתקיימו נסיבות חריגות שמצדיקות חריגה מכלל זה (ראו לצורך זה ת"פ (מחוזי ת"א) 44959-08-14 מדינת ישראל נ' רובינסון (13.7.2016)). אין מקום לקבוע כי נסיבות התיק דנן מצדיקות חריגה כאמור ולפיכך חלוף הזמן יהווה במקרה זה שיקול לקולא בעת קביעת העונש בתוך מתחם העונש ההולם.

1. נסיבות נוספות

בהכרעת הדין התייחסתי בהרחבה לטענות המקדמיות שהועלו על ידי הנאשמים, טענת הגנה מן הצדק בדבר אכיפה בררנית, טענת שיהוי וטענה בדבר מחדלי חקירה (ראו פסקאות 350-361 להכרעת הדין).

ביחס לטענת האכיפה הבררנית קבעתי בסופו של דבר שהחלטת המאשימה להעמדה לדין של הנאשמים לעומת מנהליהם התבססה על שיקולים ענייניים בלבד, עמדה שנשמכה על מסקנה שלא היו בידי המאשימה די ראיות להרשיע את אותם מעורבים וביחס לאחד המעורבים בחרה היא לסגור את התיק בסגירה מותנית בגין עבירת מנהלים לאחר עריכת שימוע לאותו מנהל בכיר. מעורבים אחרים נחקרו תחת אזהרה ואף הוזמנו לשימוע אך לאחר בחינה נוספת הגיעה המאשימה למסקנה שאין כאמור בידה די ראיות ולא כך הדבר לגבי הנאשמים עצמם.

אני דוחה כאמור את העתירה של הנאשמים לקבל טענה זו של אכיפה בררנית כמצדיקה הקלה בעונש.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

2. הרתעת היחיד והרתעת הרבים

באשר לשיקולי ההרתעה, אומנם בתיקון 113 מצא המחוקק ליתן את המשקל הסגולי לעיקרון ההלימה, הינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של נאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (סעיף 40 לחוק העונשין), עם זאת אין משמע הדבר שאין מקום ליתן משקל גם לשיקול ההרתעה הן של הרבים והן של היחיד.

סעיף 140 לחוק העונשין קובע כי בית המשפט רשאי להתחשב בשיקול "הרתעה אישית" בבואו לקבוע את עונשו של נאשם, אם מצא בית המשפט כי יש צורך בהרתעת הנאשם מפני ביצוע עבירה נוספת, וכי יש סיכוי של ממש שהטלת עונש מסוים תביא להרתעתו, ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם.

סעיף 140 לחוק העונשין קובע כי בית המשפט רשאי לשקול את שיקול "הרתעת הרבים" ככל שמצא כי יש צורך בהרתעת הרבים מפני ביצוע עבירה מסוג העבירה שביצע הנאשם, וכי יש סיכוי של ממש שהחמרה בעונשו של הנאשם תביא להרתעת הרבים, כאשר רשאי בית המשפט לשקול שיקול זה בבואו לגזור את עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם.

שיקולים אלו מקבלים משנה תוקף עת עסקינן בעבירות כלכליות אשר המניע להן הוא לרוב בצע כסף, וראו לעניין זה קביעת בית המשפט העליון בע"פ 1656/16 דוידוביץ' נ' מדינת ישראל (20.3.2017):

"שיקול זה של 'הרתעת הרבים' - כמו גם 'הרתעה אישית', בהתאם לסעיף 140 לחוק העונשין - מקבל משנה תוקף שעה שמדובר בעבירות כלכליות (...), זאת, שכן עבירות אלה מאופיינות, על פי רוב, בהיותן עבירות אינסטרומנטליות במהותן. הן דורשות תכנון, תושייה ויצירתיות, והמטרה המרכזית העומדת לנגד עיניו של העבריין הינה הפקת רווח כספי מביצוע העבירה (...). העובר עבירה כלכלית פועל כאדם רציונאלי המחשב שכרה של עבירה כנגד הפסדה".

בגזר דין שניתן על ידי בעת האחרונה בפרשת אי.די.בי עמדתי על החשיבות שבמתן משקל לאינטרס הרתעת הרבים בביצוע עבירות כלכליות, ולהלן אחזור על עיקרי הסקירה הרלוונטית אף בענייננו.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

ציינתי שם כי בעבירות כלכליות בכלל ובעבירות ניירות ערך בפרט, ביחוד נוכח הפגיעה בערכים המוגנים וכדי למגר במידת האפשר את התופעה של עבריינות בשוק הון, יש ליתן לאינטרס של הרתעת הרבים את המשקל המתחייב, יפים לעניין זה דבריו של כב' השופט רובינשטיין בע"פ 677/14 דנקנר נ' מדינת ישראל, פסקאות לח-לט (17.7.2014):

"לטעמי, גם מי שאינו סבור כי הרתעת הרבים, אולי להבדיל מהרתעת היחיד, פועלת ככלל בעבריינות ה'קלאסית' של רצח, שוד ואונס, חבלה ודומותיהן (ראו ע"פ 7534/11 מזרחי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2013), פסקה ג' לחוות דעתי), יוכל לסבור כי יש לה סיכוי בעבירות כלכליות, מכל מקום של 'הצווארון הלבן'. המתכנן עבירות - או שמא נאמר 'מתחמן' - ושומע כי דינו עלול להיות מאסר, אולי יחשוב פעמיים (...)

כאמור, נדמה כי בענייננו עונש הרתעתי נועד להרתיע לא רק את המערער עצמו בלבד במבט לעתיד, אלא לא פחות את הרבים, ובעיקר - כפי שציין בית המשפט המחוזי - את המכהנים בתפקידים בכירים בתאגידים, לבל ימעלו אלה באמון שניתן בהם. דווקא כלפי אנשים נורמטיביים בבסיסם המתכננים את מעשיהם, אולי יכלול ה'תכנון' גם את הסיכון שבהעמדה פלילית לדין".

עת עסקינן בעבירות ניירות ערך כבמקרה דן אין מדובר בפעילות שמתבצעת על ידי עבריינים רציוויסטים אלא זו מתבצעת לרוב על ידי נאשמים נורמטיביים שבהיקלעם למצוקה כזו או אחרת או מטעמי בצע כסף, נוטלים לעיתים סיכונים שהם על גבול המותר ולעיתים אף חוצים את גבולות הפעילות הלגיטימית. הדעת נותנת שנאשמים כאלה מחשבים את מידת הסיכון והסיכוי בטרם קבלת ההחלטה על התוואי והדרך שבה נקטו, כאשר הסיכון של חשיפת מעשיהם והחשש מפני ההליך הפלילי שעלול להינקט כנגדם, לרבות הענישה שתוטל במסגרתו, חייבים לקבל משקל סגולי משמעותי בשיקוליהם.

בעבירות כלכליות בכלל ובעבירות שוק הון בפרט, חשיפת ההתנהגות הפסולה אינה עניין של מה בכך, קשה להוכיח את קיומו של היסוד הנפשי, קשה לבסס ראיות שלא אחת הן נסיבתיות כאשר מאידך הרווח הצפוי לנאשם כתוצאה מפעילות זו לעיתים הוא ניכר ביותר.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

קנסות

66. גם בכל הנוגע לסוגיית הקנסות שיש להטיל על הנאשמים מצאתי לחזור על עיקרי ההלכה כפי שנסקרה על ידי בגור הדין בפרשת אי.די.בי.

הלכה היא כי על ענישה בעבירות כלכליות להיות מלווה בקנסות כבדים. יפים לעניין זה דבריו של כב' השופט זילברטל בע"פ 7159/13 ברזילי נ' מדינת ישראל (16.3.2015) (להלן: "פרשת ברזילי"):

"מדיניות הענישה הנוגעת לקנס כספי, במיוחד כאשר בית המשפט ראה לנכון להקל עם המערער עד מאד ברכיב המאסר, אמורה להגשים את התכלית של מניעת כל טובת הנאה ממעשה העבירה, ואף יצירת מצב לפיו ביצוע העבירה לא יהא כדאי כיוון שהעבריינין צפוי לכך שייפגע בכיסו אף מעבר לשוויה של טובת ההנאה שצמחה לו בעבירה".

בפרשת מנופים הפנתה כב' השופטת חיות לשנקבע בפרשת ברזילי והוסיפה כי יש ליישם מדיניות זו גם כאשר הקנס מוטל לצד עונש מאסר (שם, בפסקה 17 לפסק הדין).

וראו גם ת"פ (מחוזי ת"א) 44510-12-12 מדינת ישראל פרקליטות מחוז תל-אביב (מסוי וכלכלה) נ' חגאשי (3.6.2013):

"כאשר השיקולים לביצוע עבירה הם כלכליים, יש לפגוע בכיסם של העבריינים באופן שלא רק יקזז את הרווחים בהם זכה הנאשם, אלא הרבה מעבר לכך, על מנת שיראו וייראו אותם אנשי 'צווארון לבן' המתפתים לשלוח ידם בכספים לא שלהם".

67. כבר התייחסתי בפרק הקודם לנזק שגרמו הנאשמים במעשיהם שגם אם הוא לא כומת באופן מדויק הרי שמדובר בנזק בעל פנים רבות, ליעילות שוק ההון, לאמון בשוק ההון, לסוחרים שנטלו חלק במסחר באג"ח הרלוונטי וכן במכרז ההחלף, הנזק לאוצר המדינה, הסיכון לבית ההשקעות וכו'.

התייחסתי לסכומי הרווח שהפיקו הנאשמים מפעילותם, הכוונה לא לסכומים שהתקבלו בבית ההשקעות אלא לפרמיות שהם קיבלו כנגזרת מפעילותם התרמיתית באישום זה, רווח שהגיע לכדי מיליוני שקלים רבים.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

גזירת עונשם של הנאשמים - סיכום

68. בבואי לקבוע את עונשם של הנאשמים בתוך מתחם הענישה שקבעתי, ותוך שנתתי את דעתי לשיקולים לקולא ולחומרא כפי שפורטו בהרחבה על ידי ב"כ הצדדים ונשקלו על ידי בזהירות ובקפידה המתחייבים מצאתי להטיל על הנאשמים, בגין העבירות בהן הורשעו במסגרת האישום הראשון את העונשים הבאים:

א. נאשם 1:

מאסר בפועל לתקופה של 30 חודשים.

15 חודשי מאסר אך הנאשם לא ישא בעונש זה אלא אם יעבור תוך 3 שנים על אחת העבירות בהן הורשע.

קנס כספי בסך של 2.5 מיליון ש"ח או 15 חודשי מאסר תחתיו.

ב. נאשם 2:

מאסר בפועל לתקופה של 24 חודשים.

15 חודשי מאסר אך הנאשם לא ישא בעונש זה אלא אם יעבור תוך 3 שנים על אחת העבירות בהן הורשע.

קנס כספי בסך של 1.5 מיליון ש"ח או 15 חודשי מאסר תחתיו.

ב. האישום השני - פרשת דלק נדל"ן - כנגד נאשמים 1-2

69. הצדדים עצמם וגם בית המשפט מצאו שישנם היבטים משיקים רבים בין האישומים השני והשלישי לבין האישום הראשון. מדובר על אותם ערכים מוגנים אך השוני הוא בעוצמת הפגיעה. על כן אישומים אלה תפסו נפח קטן יותר הן בחקירה, הן במשפט והן בהכרעת הדין וכפועל יוצא מכך גם בטיעונים לעונש מטעם הצדדים.

לא היתה מחלוקת בין הצדדים שהאישום הראשון הוא המרכזי מבין האישומים.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

מדובר במקרה שבו הנאשמים פעלו באופן מניפולטיבי ותרמיתי כדי להעלות את שערן של אג"ח דלק נדל"ן ששערו היה מצוי בשפל באותה תקופה נוכח קשיי החברה שהיתה מצויה על סף חדלות פירעון, והנאשמים הורשעו בכך שהם העלו את שער האג"ח באופן ניכר משער המסחר בעת הרלוונטית לפני סוף השנה.

קבעתי בהכרעת הדין שהמניע לכך היה כפול כאשר הנאשמים פעלו תוך השקעה כספית גדולה של 11 מיליון ש"ח, על פני ארבעה ימים, כאשר לכך קדמו שיחות עם המנהלים ותוך הבעת רצון עז שהעסקה תצא לפועל. גם באישום זה נטען שהיתה מטרה מעורבת אך כפי שעולה מהכרעת הדין השיקול של הנאשמים לא נבע מתוך בחינת העסקה בעיניים כלכליות טהורות אלא בשל פוזיציית הענק ההפסדית של נוסטרו פסגות בדלק נדל"ן בסוף השנה וגם בשל הרצון להבטיח את ביצוע העסקה בבורסה עם דלק נדל"ן.

יש לזכור שאותה עת פסגות ביקש להיפטר מפוזיציית הענק בדלק נדל"ן אך לא הצליח לעשות זאת בשל הירידה התלולה בשער האג"ח וחוסר היכולת לבצע בשוק עסקאות שיש בהן כדי לסייע בידו להיפטר מפוזיציה זו, כאשר לצורך השגת המטרה פעלו הנאשמים להעלות את שער הנייר ובהמשך להשלים את עסקת המכר באופן שתקטין את הפוזיציה בנייר. מעשה הנאשמים הביא כאמור לעליית שער הנייר ושווי הפוזיציה.

אין בידי לקבל את טענת ההגנה שמדובר בעסקה כלכלית שכן הרקע לביצוע העסקה הוברר היטב בפני בית המשפט ועל כך הרחבתי אף בפרק הרלוונטי בהכרעת הדין.

העובדה ששער הנייר עלה לאחר מכן אין בה כדי לאיין את התוכנית התרמית שביצעו הנאשמים לצורך השגת היעד.

אין בידי לקבל טענה שבשל עליית ערך האג"ח הקונצרני לאחר ביצוע המעשה התרמיתי יש לראות במעשי הנאשמים כמעשים בעלי מטרות מעורבות שכן כפי שנייר הערך הרלוונטי עלה לאחר מכן (ללא כל מעורבות מצד הנאשמים) שערו יכול היה לרדת באותה מידה. עליית השער או ירידתו לאחר מעשה, כל עוד לא הוכח קשר בינם לבין מעשי הנאשמים, אינה רלוונטית לצורך קביעת מידת אשמתם והנזק שגרמו המעשים.

עובדה שאינה שנויה במחלוקת הינה שבבית ההשקעות התקבלה הוראה והנחיה חד משמעית להיפטר מהחזקה בנייר זה כאשר יעד זה לא היה בהישג יד אותה עת משום העובדה ששער הנייר היה מאוד נמוך, המסחר בנייר בוצע בערכים נמוכים ומוגבלים כך שביצוע הוצאה לפועל של תכנית למכור את החזקות באג"ח לא היתה אפשרית בעת הרלוונטית, ומכאן התוכנית המרמתית שבוצעה על ידי הנאשמים.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

באשר לאכיפה הבררנית, הרי בעניין זה אין לי אלא להפנות לקביעותיי באישום הקודם בדבר חקירת המעורב הנוסף תחת אזהרה ובחירתה של המאשימה לסגור את התיק בסגירה מותנית תוך הטלת סנקציות, כאשר השיקולים שעמדו בפניה נבחנו על ידי ונמצאו ככאלה שאינם מצדיקים ביטול כתב האישום כנגד הנאשמים.

70. בבואי לבחון את נסיבות אישום זה ביחס לפרשיות אחרות שנדונו בפני בתי המשפט, מצאתי לקבוע שהפרשה שדומה לה בנסיבותיה יותר מכל פרשה אחרת הינה פרשת מליסרון שגם בה יש מאפיינים ייחודיים שאינם זהים לפרשה שבפניי (בין היתר, הנאשם שם הורשע גם בעבירות דיווח) אך היא דומה לה יותר מפרשיות אחרות כאמור. שם קבעתי מתחם ענישה של 9 עד 24 חודשי מאסר בפועל ובסופו של דבר הטלתי על מדר שנת מאסר אחת, ענישה שאושרה בבית המשפט העליון במסגרת ערעור שנדון שם.

יוער ויודגש כי שם נקבע שהנאשם קיבל הוראה לרכוש את הנייר על פי החלטה שקיבלו הממונים עליו והוא נעדר כל כוונה של רווח אישי בעוד שכאן מדובר ברווח שהניבה הפעילות התרמית לבית ההשקעות וגם הנאשמים הפיקו רווח כפרמיה אישית בגין רווחים אלה.

גם אם אצא מנקודת הנחה שהעסקה היתה טובה לדלק נדל"ן כפי שההגנה ביקשה ממני לראות עסקה זו, הרי אינני בוחן את כדאיות העסקה תוך ניתוקה של זו ממצבה הפיננסי הקשה של דלק נדל"ן אותה עת. ייתכן מאוד שהעסקה כעסקה בנייר ערך היתה כדאית גם עבור דלק נדל"ן אך טיעון זה הוא חסר משמעות נוכח העובדה שדלק נדל"ן היתה על סף חדלות פירעון ולא היו בידה אמצעים נזילים, ואף הנאשמים חששו מאוד לגורלה של החברה והיו אף על סף ביטחון מוחלט שזו הולכת לקרוס, כך שמבחינתם וגם מבחינת דלק נדל"ן מדובר בעסקה כפויה ולא בעסקה מרצון שהנאשמים כפו על דלק נדל"ן בגלל מצבה הפיננסי הרעוע מאוד אותה עת. על כך הרחבתי בהכרעת הדין ואין כל צורך לחזור על דברים אלה פעם נוספת.

על כן ביחס לעבירות המיוחסות לנאשמים במסגרת האישום השני אני קובע את מתחם הענישה ההולם כלהלן:

לגבי נאשם 1 תקופה של 12 עד 30 חודשי מאסר.

לגבי נאשם 2 תקופה של 9 עד 18 חודשי מאסר, וזאת בשל ההבדלים שמניתי בין שני הנאשמים. העובדה שהשיחה התנהלה בין נאשם 1 לבין ורמוס, העובדה שהנאשם 1 היה מנהלו של הנאשם 2, העובדה שהנאשם 1 הוא הגורם הדומיננטי יותר מבין השניים ונסיבות נוספות שפירטתי במסגרת האישום הראשון.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

באשר לקנס שראוי להטילו על הנאשמים, הרי נתתי דעתי לרווח שהפיק בית ההשקעות כתוצאה מפעילות זו בסך של כ-6 מיליון ש"ח שרק בחלקו הגיע לנאשמים, על פי הסכם העסקה, כאשר חלקו של נאשם 1 גדול בהרבה מחלקו של נאשם 2.

לפיכך אני מטיל על הנאשמים, בגין העבירות בהן הורשעו במסגרת האישום השני, את העונשים הבאים:

א. נאשם 1:

מאסר בפועל לתקופה של 12 חודשים.

10 חודשי מאסר אך הנאשם לא ישא בעונש זה אלא אם יעבור תוך 3 שנים על אחת העבירות בהן הורשע.

קנס כספי בסך של 500,000 ש"ח או 10 חודשי מאסר תחתיו.

ב. נאשם 2:

מאסר בפועל לתקופה של 9 חודשים.

8 חודשי מאסר אך הנאשם לא ישא בעונש זה אלא אם יעבור תוך 3 שנים על אחת העבירות בהן הורשע.

קנס כספי בסך של 250,000 ש"ח או 10 חודשי מאסר תחתיו.

ג. האישום השלישי - מק"מ 1219 - כנגד נאשם 1 בלבד

71. ראשית מוצא אני לדחות על הסף את טענת ההגנה שהנאשם אינו עובד קלאסי אלא עובד לפי הסכם שהרי טענה זו חותרת תחת טיעוני ההגנה לכל אורך ניהול ההליך המשפטי וגם בכל הנוגע להתייחסות לאישום הראשון.

העובדה שהנאשם מצא לנכון להעלות טענה זו בניסיון להפחית ממידת מחויבותו כלפי בית ההשקעות היא מוזרה ותמוהה בלשון המעטה והיא נדחית מכל וכל.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

אין פה שום גבוליות או ראשוניות, כטענת ב"כ הנאשם 1. הנאשם, גם בטיעונו לעונש, ראה עצמו כעובד של פסגות, כמי שקיבל הוראות, כמי ששיתף את מנהליו, כמי שזה לאמונם המוחלט של אלה, כמי שראה את עצמו כחלק בלתי נפרד מבית ההשקעות.

אישום זה הוא חמור ביותר בפני עצמו, כפי שפרטתי בהכרעת הדין ואחזור על החומרה שבמעשים להלן:

מדובר בניצול אמון שניתן בנאשם על ידי בית ההשקעות שהעניק לנאשם שיקול דעתו מוחלט לפעול במסחר, שעה שזה בחר להשקיע את כספו הפרטי באותו נייר שבו בחר להשקיע סכום עתק של מיליוני שקלים מטעם בית ההשקעות, כמנהל הברוקראז' של בית ההשקעות, זאת תוך ניצול המידע שהיה בידו, פער המחירים שנוצר וגריפת רווחים עצומים בחשבון הפרטי.

מדובר בעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד, הסתרה אקטיבית מצד הנאשם משך חודש ימים דבר השתתפותו באופן אישי בהנפקה תוך שרתם את חשבונות הנוסטרו לצורך פעילות תרמית שנועדה להפיק לו רווחים אישיים, זאת תוך שהוא מעדיף את האינטרס האישי שלו על פני האינטרס של בית ההשקעות. בפסקה 505 להכרעת הדין הדגשתי את חומרת מעשיו של הנאשם ואת ניגוד העניינים החרף בו היה מצוי נוכח פעולותיו נשוא אישום זה, וקבעתי כי הנאשם:

"... היה מודע לכללים המנחים שאוסרים עליו פעילות בניגוד עניינים, היה מודע לכללים שמנחים אותו בדבר גילוי מלא, ובכל זאת בחר במקרה זה לפעול בניגוד עניינים בוטה, שהוא הרבה מעבר להפרת אמונים כלפי בית ההשקעות".

מדובר ברווח אישי שהפיק הנאשם בסכום של כ-3.8 מיליון ש"ח (פער בין מחיר קנייה למכיר מכירה של הנייר בחשבונות הפרטיים) והפסד כספי בסך של כ-2.4 מיליון ש"ח שנגרם לבית ההשקעות.

לצד עבירת המרמה והפרת האמונים הפוגעת בתאגיד הרי שהנאשם 1 אף הורשע בכך שהשפיע בדרכי תרמית על תנודות שער המק"מ בבורסה, באמצעות חשבון הנוסטרו של פסגות. העובדה שמדובר במק"מ שקשה הרבה יותר להשפיע על השער שלו, בהשוואה לנייר ערך רגיל, אינה מפחיתה מחומרת העבירה אלא ההיפך הוא נכון.

אכן קשה להשפיע על שער המק"מ שעה שמדובר בהשקעה פרטית של מאות אלפי שקלים או מיליוני שקלים בודדים, אך הנאשם לא פעל בנדון כמי שמשקיע מכספו מיליונים בודדים אלא ניצל את העובדה שבית ההשקעות השקיע בנייר מאות מיליונים של ע.נ. ומכאן היתרון שהיה

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

לנאשם בניצול הפער שהיה ידוע לו בלבד, בין ההוראה על השקעה בחשבונותיו הפרטיים תוך ניצול עליית השערים או ירידתם עקב הוראות שניתנו על ידי בית ההשקעות וגריפת רווחים לחשבונותיו הפרטיים.

פעולות כאלה מתבצעות בדרך כלל על ידי שחקנים מתוחכמים בשוק ההון, שיש בידם את הידע והאמצעים לנצל את פער המחירים בנייר גם כאשר מדובר במק"מ, שבדרך כלל קשה להשפיע על שער וקשה לנצל את הפער בין השער בטרם ביצוע פעולת קנייה או מכירה אגרסיבית שיכולה לשנות את שער לבין השער לאחר פעולה שכזו. השינוי בשער נמשך פרק זמן קצר לעיתים של רגעים מספר בלבד (השפעה קצרת טווח) ודווקא משום כך יש לראות במעשה הנאשם נסיבה לחומרא ולא דווקא לקולא.

אמנם ההשפעה על גובה שער הנייר עקב פעילות הנאשם לא היתה משמעותית אך הנאשם הצליח להפיק מתנודה זו בשער רווחים משמעותיים, וודאי ביחס לתיקים אחרים שנדונו בפניי בגין עבירות דומות.

אופי פעילותו של הנאשם 1 בחשבון הפרטי אל מול הפעילות שלו בנוסטרו של פסגות נסקר בהרחבה במסגרת הכרעת הדין, אך ראיתי להפנות לנספחים י' ו-י"א לחוות דעתו של מר חיים אביצור כדי להמחיש בגרפים אודות ההשפעה הבולטת של פסגות נוסטרו על פעילות המסחר בימים הרלוונטיים והעיוות בשער המק"מ שנגרם כתוצאה מפעילות זו. פעילות הנוסטרו במק"מ בוצעה על ידי הנאשם 1 בשעות שלפני סגירת הפעילות במסחר הרציף. פעולות קניה הוזרמו לשלב טרום הנעילה באופן שמשפיע על חישוב שער הנעילה.

עוד ציין המומחה שחלק גדול מהוראות פסגות נוסטרו הוגשו לשלב טרום הנעילה שעה שהן הוגבלו במחיר גבוה יותר מאשר המחיר שנקבע כשער נעילה באותו יום! זוהי פעילות מתוחכמת שבוצעה על ידי הנאשם 1 שעה שחבש שני כובעים ופעילותו כוונה לעבר השגת יעד של השאת רווחי החשבון הפרטי על חשבון הנוסטרו. כך צריך לראות ולבחון את מעשיו.

על כן ביחס לעבירות המיוחסות לנאשם 1 במסגרת האישום השלישי אני קובע את מתחם הענישה ההולם לתקופה של 18 עד 36 חודשי מאסר.

באשר לקנס שראוי להטילו על הנאשם, הרי נתתי דעתי לרווח שהפיק הנאשם כתוצאה מפעילות זו בסך של כ-3.8 מיליון ש"ח והנזק שנגרם לבית ההשקעות.

לפיכך אני מטיל על הנאשם 1 את העונשים הבאים:

מאסר בפועל לתקופה של 24 חודשים.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 14-04-13643 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

10 חודשי מאסר אך הנאשם לא ישא בעונש זה אלא אם יעבור תוך 9 שנים על אחת העבירות בהן הורשע.

קנס כספי בסך של 1.5 מיליון ש"ח או 15 חודשי מאסר תחתיו.

סוף דבר

72. לטענת ב"כ המאשימה יש להחיל הענישה בגין כלל האישומים במצטבר, ולו חלקית, על מנת לשמור על מידתיות הענישה מחד גיסא, אך להביא לידי ביטוי את עקרון ההלימה ואת הצורך לתת תג מחיר ראוי בצידו של כל מעשה מאידך גיסא. לתמיכה בטיעונים בנדון מפנים ב"כ המאשימה לע"פ 10173/16 מדינת ישראל נ' טאהא (14.2.2017) (להלן: "עניין טאהא").

לטענת ב"כ הנאשם 1, עתירת המאשימה לעונשים מצטברים, אף אם בחלקם, היא אינה מידתית ומחמירה. כן, היא אינה עומדת ביחס לפסיקה קודמת לפיה מקרים בהם הוטלה ענישה במצטבר הם יוצאי דופן, מקרים בהם אופי העבירות שונה. על כן, לטענת ב"כ הנאשם 1, יש לדחות את עמדת המאשימה בנדון. ב"כ הנאשם 2 ציין בפתח טיעונו שטיעוני ב"כ הנאשם 1 יפים גם לעניין מרשו.

73. בית המשפט העליון קבע כי בשנים האחרונות הוענק מעמד בכורה לגישה הרואה בהטלת עונשים באופן מצטבר כנקודת המוצא. ראו לעניין זה קביעותיו של כב' השופט מזוז בע"פ 7907/14 ואזנה נ' מדינת ישראל, פסקאות 14-16 (22.2.2015) (להלן: "עניין ואזנה") [ההדגשות שלי, ח.כ.]:

"מכל מקום, ההסדרים הנורמטיביים בסוגיה זו עברו בשנים האחרונות שינוי מובהק לכיוון של התרחקות מתפיסה - פרשנית או מהותית - של עונשים חופפים כברירת מחדל, והענקת מעמד בכורה לתפיסה הבוחנת אירועים עברייניים נפרדים כל אחד בפני עצמו, תוך הפעלת שיקול דעת פרטני באספקלריה של עקרון ההלימה, אשר נקבע כעקרון המנחה בענישה (סעיף 40 לחוק העונשין).

ראשית נזכיר, כי במסגרת חקיקת תיקון 113 לחוק העונשין ("הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה" (ס"ח התשע"ב 102)), בוטל סעיף 45(א) לחוק, מאחר שאינו עולה בקנה אחד עם עקרון ההלימה, שהוא עקרון היסוד לענישה שנקבע בתיקון 113 (סעיף 40 לחוק). במקום הוראת סעיף 45(א) נקבע בסעיף 40 לחוק הסדר אחר כדלקמן (...)

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

אכן, ההסדר החדש אינו שולל את שיקול דעת בית המשפט לקבוע חפיפת עונשים, אולם עקרון ההלימה, שנקבע כאמור כעקרון המנחה בענישה, מחייב כי לכל מעשה עבירה בגינו הורשע הנאשם יינתן ביטוי הולם בקביעת עונשו, בעיקר כאשר מדובר באירועים נפרדים. במקרים כאלה, חפיפת עונשים אינה מתיישבת לכאורה עם עקרון ההלימה, ובעיקר ככל שמדובר בחפיפה מלאה של עונשים, ומחייבת הנמקה משכנעת."

וכן ראו עניין טאהא (פסקה 12) שם דן כב' השופט מזוז אך לאחרונה בערעור כנגד הפעלה חופפת בחלקה של תקופת מאסר על תנאי, אולם חזר על קביעותיו בעניין ואזנה ביחס להטלת עונשים בגין עבירות שונות [ההדגשות שלי, ח.כ.]:

"בענין ואזנה עמדתי גם על כך כי ההסדרים הנורמטיביים בסוגיה של הטלת עונשים בגין עבירות שונות, באופן מצטבר או חופף, עברו בשנים האחרונות שינוי מובהק לכיוון של תפיסה המעניקה מעמד בכורה לגישה הרואה בהטלת עונשים באופן מצטבר כנקודת המוצא. גישה זו נגזרת בין היתר מעקרון ההלימה, שהוא עקרון היסוד לענישה שנקבע בתיקון 113 (סעיף 40ב לחוק העונשין), והמחייב כי עבריין יישא בעונש הולם בגין כל עבירה שביצע. גישה זו חלה גם לענין הפעלת עונש מותנה, כעולה בבירור גם מלשונו של סעיף 58 לחוק העונשין (ענין ואזנה, פסקאות 14-18)."

74. בע"פ 6294/11 פלוני נ' מדינת ישראל (20.2.2014) מנה כב' השופט דנציגר את השיקולים השונים שבית המשפט ישקול בבואו להורות על ריצוי עונשים בגין עבירות שונות במצטבר או בחופף. כך, יש לבחון האם במסגרת המסכת העובדתית עסקינן בעבירות עצמאיות ונפרדות, את חומרת המעשים והאם הנסיבות מצדיקות תגובה עונשית מיוחדת:

"השיקולים הנשקלים האם להורות על ריצוי עונשים בגין עבירות שונות במצטבר או בחופף הם: אם במסגרת המסכת העובדתית מדובר בעבירות עצמאיות שלהן קיום ממשי נפרד; חומרת המעשים (כגון האם ליוותה את המעשה אכזריות מיוחדת המצדיקה צבירת עונשים לשם מיצוי הדין); האם נסיבות ביצוע העבירה מצדיקות תגובה עונשית מיוחדת."

75. מדובר בענייננו בשלושה אישומים שונים ונפרדים אחד ממשנהו. למעט זהות הנאשמים, אין קשר בין האישומים לבין עצמם. על כן, אין מקום לשקול הטלת עונשים חופפים במלואם בשלושת האישומים. יחד עם זאת, לא ראיתי מקום לקבוע שהעונשים יצטברו אחד לשני

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

במלואם. יישום העקרונות המנחים בפסיקה של הלימה, הרתעה, שיקום ומתן משקל לנסיבות אישיות, היעדר עבר, השפעת העונש על הנאשם ומשפחתו ויתר שיקולי הענישה - מביאים למסקנה שראוי במקרה זה ללכת בדרך המלך, שמאזנת בין שתי גישות הענישה השונות.

76. ראיתי לנכון לדחות את הטענה לתקדימיות ההרשעה וראשוניותה כמצדיקה הקלה בענישה ואף חפיפת עונשים באישומים השונים. בכירותם של הנאשמים כמי שהיו ממונים על המסחר בברוקראז' בבית ההשקעות הגדול בישראל, שיקול הדעת המלא שניתן להם לפעול בסכומי עתק של מאות מיליוני שקלים, ההתנהלות הכוחנית שלהם במסחר (שלא לומר דורסנית), סכומי הרווח העצומים שהפיקו הן בית ההשקעות והן הנאשמים בפרמיה שנגזרת מגובה הרווחים, הפגיעה הקשה באמון הציבור והאחרים בשוק ההון, סיכון פעילות בית ההשקעות הגדול ביותר כמו גם ההפסד הכספי שנגרם לאוצר המדינה - יש בכל אלה להצדיק העדפת האינטרס הציבורי על פני האינטרס האישי של הנאשמים, במובן של הטלת ענישה מצטברת בגין האישומים השונים, אף אם לא הצטברות מלאה.

77. לא התעלמתי, ולו לרגע קל, מדברי הנאשמים ומהדברים המרגשים שהשמיעו בני משפחתם (אשתו ואחותו של הנאשם 1 ומכתבי בני משפחתו של הנאשם 2). גם אינני מתעלם מעינוי הדין שנגרם לנאשמים, מהנזק שנגרם לשמם הטוב, מעוגמת הנפש שנגרמה להם ולבני משפחתם ומבעיות בריאותיות (של הנאשם 2). נתתי משקל גם לתרומתם ופועלם החברתי והכספי.

78. בית המשפט העליון קבע כאמור את הכלל לפיו יש ליישם את החמרה בענישה בכלל ובתחום הכלכלי בפרט, באופן הדרגתי:

"כבר נפסק כי 'העלאת רף הענישה צריכה להיעשות בהדרגתיות'..."
(פרשת מנופים, פסקה 15).

יישום עיקרון זה הוא שהביאני בסופו של דבר לא להורות על ריצוי עונשי המאסר במצטבר, כפי שראוי היה לעשות.

79. מצאתי לקבוע כי הנאשם 1 ירצה עונש מאסר בפועל לתקופה כוללת של 54 חודשים.

80. הנאשם 2 ירצה עונש מאסר בפועל לתקופה כוללת של 30 חודשים.

81. סכומי הקנס שהוטלו באישומים השונים הינם במצטבר, כך גם המאסרים חלף הקנס בגין כל אישום והמאסרים המותנים.

82. זכות ערעור תוך 45 ימים.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 13643-04-14 מדינת ישראל נ' אדרי ואח'

ניתן היום, אי אייר תשע"ז, 27 אפריל 2017, בנוכחות הצדדים.

חאלד כבוב, שופט

חאלד כבוב, שופט